ALTINCI SENE — N° 2012

CUMARTESİ 14 KÂNUNUEVVEL 1929

Başmuharriri
YUNUS NADİ

İdarehanesi : Düyunuumumiye karşısında dairei mahsusa

Telgraf : İstanbul Cumhuriyet-
Posta kutusu : N° 246

Telefon : Başmuharrir: 2366 Tahrir müdürü: 2236
İdare müdürü: 2365, Kitap kısmı: 472

Cumhuriyet

HER GÜN SABAHLARI ÇIKAR, SİYASÎ TÜRK GAZETESİ

ABONE ŞERAİTİ

MÜDDET:	Türkiye için	Harıç için
Seneliği	1400 Kr.	2700 Kr.
6 aylığı	750 Kr.	1450 Kr.
3 aylığı	400 Kr.	800 Kr.

Nüshası her yerde
5 KURUŞTUR

M. Karahan Ankara'da Fevkalâde Hararetle Karşılandı

Türk - Rus dostluğunun mahiyeti

Tarihin cereyanından doğan bu dostluğun, tarihî bir manası, hususile tarihî bir vazifesi vardır!

BU ALELÂDE DOSTLUKTAN DAHA BAŞKA, DAHA YÜKSEK BİR ŞEYDİR

M. Karahan'ın Ziyareti münasebetile...

Rusya şuraları Hariciye komiseri Karahan yoldaş evvelki gündenberi memleketimizin misafiri bulunuyor. Bu ziyaret iki komşu ve dost memleket ve millet arasındaki samimî hissiyatın tezahürüne yeni ve mes'ut bir vesile teşkil etmiştir. Üç sene evvel Hariciye Vekilimiz Tevfik Rüştü Bey Odesa'da Hariciye komiseri Mösyö Çiçerin'i ziyaret ettiği zaman dahi ayni samimî tezahürata şahit olmuştuk. Menbaını yakın tarihte bulan Türk - Rus dostluğu zamanların yeni ve yüksek bir anlayışına istinat eden inkılâp fikirleri ve cereyanları arasında vücut bulmuştur. Öyle ki bu dostluk başlı başına bir inkılâp sayılsa yeridir.

Her günün ufak tefek vak'aları içinde acı tatlı münakaşalar görülmek kabildir. Fakat iki komşu ve dost memleketi günlük hadiselerin üstünde bir büyüklükle yanyana getiren her fırsat onların münasebetlerindeki samimiyet ve kuvveti göze başka hiç bir şey göstermiyecek kadar yükseltir ve parlatır. İşte Karahan'ın komşu ve dost Rusya namına memleketimize vaki resmî ziyareti dahi bu güzel ve müstesna fırsatlardan birini teşkil etmektedir.

Şuralar Rusya'sının bütün dünya ile münasebatında henüz tabiî bir cereyan teessüs edememiş olduğu malûmdur. Her inkılâba mukadder olan aksülamel tesir ve neticelerinden Rus şuraları dahi azade kalmış değildir. Mukaddes ittifaklarla Fransız inkılâbını boğmağa uzun müddet çalışmış olan aksülamel yeni Rusya'yı dahi ta kalbigâhında urmak için her taraftan muhasaraya çok haris bir tehalük göstermişti. Denikin, kolçak, Vrangel cephelerinin arkasında bütün galip Avrupa vardı. Yeni Rusya aleyhine yazılmış olan yalan, iftira ve icat dolu kitapların hepsi bir araya getirilse şüphesiz ortaya beş on tane kocaman kütüphane çıkardı.

Bütün bu badirelerde yeni inkılâp Rusya'sına çok samimî bir teveccühle bakan bir tek memleket vardı ki o da biz idik, Türkiye idi. Daha istiklâl cidalimize başlamamış olduğumuz zamanlarda dahi inkılâpçı Rusya'nın kendini müdafaa yolundaki ulvî hareketlerini hayretle, gıpte ile ve en candan muvaffakiyet temennileri ile takip ediyorduk. Dünyanın umumî harpten gûya galip çıkmış devletleri kaba ve bayağı bir tahakküm davasile bütün dünyanın başına belâ olmak ve omuzlarında ise boza pişirmek sevdasına düşmüşlerdi. Bu manasız ceberute düşman idik. Her milletin kendi yurtlarında hayat hakkına malik olduğuna inanıyorduk. Bu cidalde emperyalizmin haksız olduğu kadar âciz kalması ve âciz bırakılması en yürekten dileğimizi teşkil ediyordu. Kaba, çirkin ve mütehakkim kuvvet kıç üstüne oturmalı, inkılâpçı Rusya galip ve muzaffer çıkmalı idi.

Bizzat kendimiz tahtların ve taçların yüzüne tükürerek millî bir devlet kurmağa ve millî varlığı korumağa gittiğimiz zaman bütün dünya içinde ilk olarak Rusya'dan bravo sesleri işittik ve alabildiğine memnun dost yüzleri gördük. Dünya içinde yanyana dormuş iki komşu devlet bütün dünyaya karşı inkılâplarında yekdiğerin ellerini samimiyetle ve hürmetle sıktılar. Bu el sıkış, adeta elele tutuşuş didi. Biz millî istiklâl cidalimizde bizi devlet olarak tanıyan lik muahedeyi Şuralar Rusya'sı ile akdettik. Şuralar Rsya'sı kendisini devlet olarak kabul eden ilk haricî muahedesini Türkiye Büyük Millet Meclisi hükûmeti ile imzaladı. Bu bir temel midir, yoksa bir şahika mı? Eğer o bir temel ise Himalâya dağlarının mesnedi kadar sağlamdır. Eğer o bir şahika

[Mabadi Sa 2 Sü 1 de]

M. Karahan Ankara'da

İki dost memleketin Hariciye Vekilleri çok samimî ve hararetli bir hava içinde görüştüler

Ankara 13 (A.A.) — Sovyet hariciye komiser vekili M. Karahan, bu sabah 9 da şehrimize muvasalat etmiş ve hariciye Vekili Tevfik Rüştü, sabık Moskova sefirleri Yusuf Kemal (Sinop) ve Vasıf (İzmir) Beyefendilerle hariciye Vekâleti erkânı tarafından karşılanmıştır. Askerî bir müfreze selâm resmini ifa etmiş ve muzika enternasyanal marşını çalmıştır. M. Karahan ve maiyeti, Ankara palâs oteline inmişlerdir.

M. Karahan ve rus sefiri Soriç yoldaş

Ankara 13 (A.A.) — Karahan Cenapları bugün öğleden evvel Çankaya'daki köşkünde Hariciye Vekilimizi ziyaret etmiştir. Karahan Cenaplarile Hariciye Vekilimiz arasındaki bu mülâkat bir saat kadar devam etmiştir. Hariciye Vekilimiz saat yarımda Ankara Palâs otelinde muhterem misafirimize iadei ziyaret eylemiş ve uzun müddet görüşmüşlerdir.

İstihbaratımıza nazaran iki dost memleketin Hariciye Vekilleri arasında başlıyan bu temas çok samimî ve haretli bir hava içinde cereyan etmiştir.

Ankara 13 (Telefonla) — M. Karahan saat 3,30 da Başvekil İsmet Pş. Hz. ni ziyaret etmiş ve bir saat kalmıştır. Bu ziyaret esnasında Hariciye ve Maliye Vekilleri de bulunmuşlardır. İsmet Pş. Hz. de bilâhare M. Karahan'a Ankara Palâsta iadei ziyarette bulunmuştur. Sovyet Hariciye komiseri saat 5,30 da da B. M. M. Reisi Kâzım Paşayı Mecliste ziyaret etmiştir. Bu ziyaret on dakika sürmüştür. Saat altıda da Kâzım Pş. Hz. iadei ziyaret etmişlerdir.

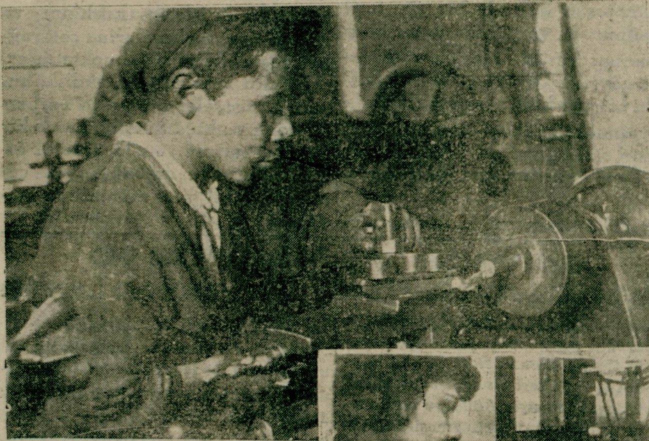
Gece saat 8,30 da Hariciye Vekili Tevfik Rüştü B. M. Karahan şerefine Ankara Palâsta bir ziyafet verdi.

Ziyafette heyeti vekile azalarile, hariciye encümeni azaları, Rus sefiri ve sefaret erkânı, hariciye

[Mabadi Sa 4 Sü 4-5 te]

Darpanede faaliyet

Eskiden yalnız para basan bu müessese şimdi mükemmel bir fabrika halini almıştır

Darpanede çalışan bir Türk çocuğu ve bir Türk kadını

Hükûmet namına sikke darbetmek maksadile tesis edilen bu Darphane, ahiren memleketin bu vadideki bilûmum ihtiyacını temin edecek muazzam bir fabrika haline ifrağ olunmuştur.

Memleketimizde bir misli daha bulunmıyan alât ve edevatla mücehhez olan Darphane imalâthaneleri şimdi sadece para kesmiyor, memleketin ihtiyacı olan pek çok

[Mabaadi Sa. 5 Sü. 3 te]

Millî tasarruf

Ankara'da bir cemiyet teşekkül etti

Ankara 13 (Telefonla) — Ankara'da Millî Tasarruf Cemiyeti teşekkül etmiş ve bugün toplanmıştır. İçtimada Meclis Reisi Kâzım Pş. Hz. Yusuf Kemal, Besim Atalay, Celâl, Sirt Meb'usu Mahmut, B. Hasan, Kırklareli meb'usu Fuat, Reşit Saffet Beyler Emlâk ve Ziraat bankaları müdürleri bulundular. Bu içtimada bir komisyon ayrılmıştır. Pazartesiye heyeti umumiye toplanacaktır.

Son aşk macerası

Matmazel Mari delice sevdiği nişanlısının ihaneti üzerine intihar etti

Kızın annesi bir muharririmize neler anlatıyor?

Matmazel Mari Karmona

Mari Karmona isminde genç bir musevi kızının Haydarpaşa vapurundan kendisini denize atarak intihar ettiğini yazmıştık.

Dün yaptığımız tahkikata göre genç kızı ölüme sürükliyen hâdise şu suretle başlamış ve nihayet bulmuştur:

Mari Karmona üç senedenberi Yazıcı sokağında Kadribey çıkmazında Nesim Kohen isminde ihtiyar bir musevi ailesinin yanında evlâtlık bulunmaktadır. Bu ai-

[Mabadi Sa 4 Sü 4-5 te]

Gazi Hz. nin Bursa'da yapılacak heykeli

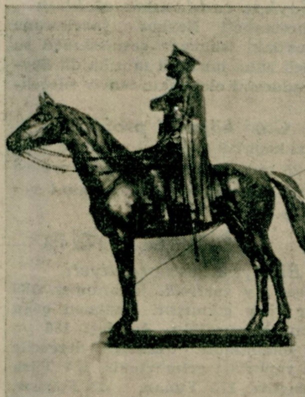

Foto Femina

San'atkâr Nejat bey tarafından yapılan ve beğenilen heykel nümunesi

Gazi Hz. nin Bursa'da rekzedilecek heykelleri için bazı san'atkârlar tarafından yapılan nümunelerin tetkik edilmekte olduğunu yazmıştık. Bu meyanda san'atkâr Nejat Beyin yaptığı bir nümune Güzel San'atlar Akademisi tarafından görülmüştür. Bu nümune Maarif Vekâleti tarafından tasvip edildikten sonra heykelin ihalesi yapılacaktır. Yukarıdaki resim Nejat B. tarafından yapılan projeyi göstermektedir.

Bu abide kaidesi ile beraber 45,000 liraya malolacak ve on ayda ikmal edilecektir.

Abideyi yapacak olan Nejat B. Münih akademisinde ikmali tahsil etmiştir.

Ali Cenani Beyden haber yok!

Sabık Vekil: "oğlumu tedavi ettireceğim„ diye Hariciyeden pasaport diplomatik almış

Ali Cenani Beyin ortağı Cevdet B. ne diyor?

Ali Cenani Beyin üç muhtelif resmi: Ortada iktisat vekilliği zamanında, sağda eski bir resmi, saida son resmi

Ali Cenani Beyin tegayyübü mes'elesi hâlâ esrarengiz şeklini muhafaza etmektedir.

Cenani B., geçen ayın 24 ünde Hariciye Vekâletine müracaat ederek, hasta bulunan oğlu hariciye memurlarından Kemal Cenani Beyin tedavisi için 2 aylık bir mezuniyet istemiş ve kendisi de oğlunu tedavi ettirmek üzere beraber gideceğini söyliyerek ayrıca bir de pasaport diplomatik talep etmiştir.

Böyle bir talebi ret için ortada bir sebep görülmemiş, hem oğluna mezuniyet, ayni zamanda kendisine de bir pasaport diplomatik verilmiştir.

Ali Cenani B. bu suretle usulü dairesinde aldığı bir pasaportla memleketten kaçtığı şayiası oğlunu tedavi için Avrupa,ya götürecek yerde kendisinin birdenbire Surye'nin şimalinde bulunan Meydanı ekber'de görülmüş olmasından neş'et etmiştir.

Pasaportun alış tarzı, oğlunun hastalığı bahanesile beraber gitmek istemesi, Surye şimalindeki bu beklenilmiyen bir mahalde görülmesi yanyana getirilse eski vekilin - her nedense - âcilen savuşmak istemiş olduğuna şüphe bırakmıyor.

Cenani B. Adana'da bir gün

[Mabaadi Sa. 2 Sü. 2 de]

Müsabakamız

Güzeller acele ediniz!

Her geçen gün müsabakanın nihayetini yakınlaştırıyor!

Bugün müsabakamıza iştirak edenlerden O. Kırmız H' ın resimlerini dercediyoruz.

Foto Femina

23 — O. Kırmız H.

* *

Kânunusani geliyor

Müsabakamıza iştirak etmek için idarehanemize bizzat gelmek veya mektup yazmak suretile bir resim vesikası atlep etmek kâfidir.

Müsabakamıza iştirak etmek için Türk tebaası olmak, 16-25 yaşında bulunmak ve evlenmemiş olmak kâfidir.

Müsabakamıza iştirak eden bütün güzeller kânunusanide verilecek olan büyük güzellik balosuna davet edilecekler, orada İstanbul'un en güzide simaları tarafından reyi hafi ile ilk seçme yapılacak, 20 güzel intihap edilecektir. Bir iki gün sonra da büyük bir hakem heyeti bu 20 güzel arasından Kraliçe ile ikinci ve üçüncü güzeli seçecektir.

Kraliçe nihayet 25 kânunusanide İstanbul'dan Paris'e hareket edecektir. Kraliçeye ailesinden bir zat, yahut ta nişanlısı refakat edecek, her ikisi de gidip gelme seyahat ve Paris'te ikametleri esnasında hiç masraf etmiyeceklerdir.

Kraliçe Paris'te birinciliği kazansa da kazanmasa da ağustosta Riyo dö Janeyro'da yapılacak cihan Güzellik müsabakasına iştirak etmek üzere tekrar Paris'e giderek ayni şeraitle, masraf etmeden Brezilya'ya gidip gelecektir.

Güzeller!

Kânunusaniye çok vakit kalmadı, istical ediniz!

Alain Gerbault'un hatıratı (Nakili: Abidin Daver)

Atlas Okyanusunda tek başına en az 4500 mil mesafe katedecektim

— 6 —

Nihayet, 15 Mayısta, hendesî hatlarla kesilmiş muazzam bir kayanın birdenbire sislerin arasından çıkıverdiğini gördüm. Bu, Cebelitarık'ın şark cephesi idi. İnsan bu muazzam kayayı denizden seyrederken hayretler içinde kalıyor. Beşerin sâyü gayreti, tabiatı o kadar değiştirmiş ki hayret etmemek kabil değil!

Öğleye doğru Avrupa burnunu dolaşarak bir gün doğuşu sağnağile beraber limandan içeri girdim. Doğruca Atlantik ismindeki üç direkli enfes goletin yanına demirledim. Atlantik elyevm M. Vanderbilt'in malı olup 1911 senesinde Bahri Muhiti Atlasi'de icra edilen meşhur bir yarışı kazanmıştı.

Şimdi artık Akdeniz'i geçmiş ve seyahatimin birinci merhalesini bitirmiştim.

Demirler demirlemez zabıta, sıhhiye ve bahriye memurları kotrama geldiler. Hepsi yapyalnız olduğumu görünce ve Fransa'dan geldiğimi öğrenince şaşıp kalıyorlardı.

Cebelitarık'ta, İngiltere'nin denizdeki satvetini göstermek için pek az harp gemisi bulunduğunu görerek hayrette kaldım. Filhakika limanda iki muhrip ile Nelson'un zamanına ait meşhr bir geminin ismini taşıyan Cormorant namındaki depo gemisi vardı. Nelson devrinde dünyaya gelmeği ne kadar isterdim. O zamanın harp gemileri, beyaz yelkenli firkateynler ve bahriye askerleri de tam gemicilerdi. Şimdiki bahriyeliler ise bir treni suyun üstünde işleten birer makinistten başka bir şey değildirler. Ticaret yelkenlileri de tedricen mevkilerini vapurlara bırakıyorlar. Yalnız bir kaç deniz âşıkı, büyük Okyanos'larda, yelken ve iskota kullanmak an'anesine devam ediyor.

Cebelitarık'ta geçirdiğim on beş gün zarfında pek çok çalışarak uzun seyahatim için teknemi, teknemin levazım ve komanyasını hazırladım. İngiliz bahriye erkânı, büyük bir nezaket göstererek tersane amelesinden lâzım gelenleri kullanmama müsaade ettiler.

Nihayet, her şey tamam oldu. Bahriyeli tabirile «hazır!» idim. Hareket etmeden evvel bazı dostlarıma şu kartpostalı gönderdim:

300 Litre su
40 Kilo tuzlu sığır eti
30 Kilo deniz peksimedi
15 Kilo tereyağı
24 Teneke reçel
30 Kilo patates

Esrarengiz bir hedefe doğru tevcih edilmiş küçük bir ok ve şu müphem ihtar: 4500 mil.

İstiyorum ki muvaffakiyetsizliğe uğradığım takdirde teşebbüsüm meçhul kalsın ve bazı dostlarım uzun bir seyahate çıktığımı bilseler dahi nereye gitmek istediğimi öğrenmesinler.

Hiç bir yere uğramadan Bahri Muhiti Atlasi'yi geçmek niyetinde olduğumu yalnız iki samimî muhibbim biliyordu; o kadar!...

Dördüncü fasıl

Bahri Muhiti atlâsi

6 Haziran'da, öğleyin demirimi aldım ve büyük maceram da o andan itibaren başladı.

Fransa'dan hareketimden evvel şimalî Bahri Muhiti Atlasi'de rüzgârların istikametini ve kuvvetini gösteren haritalar tedarik etmiştim.

Cebelitarık boğazından çıkıp ta cenubu garbiye doğru seyreden bir gemi, karayelden esen mevsim rüzgârlarına tesadüf eder ve bu rüzgârlara tebaan Manatıkı hareye inmeğe mecbur olur. Sonra tekrar garbe müteveccih bir rota takip eder ve New-York'a doğru çıkmak için Bermudes (Bermüd) adalarının cenubuna kadar gitmesi lâzım gelir.

Yelkenliler için, bir noktadan diğer bir noktaya en kısa yol, hattı müstakim değildir. New-York'tan Cebelitarık'a giden bir gemi batı rüzgârlarına tesadüf eder ve 3000 milden fazla mesafe kat'ına mecbur olmaz. Halbuki, Cebelitarık'tan New-York'a giden bir yelkenli en az 4500 mil kat'ına mecbur olur.

Kaptan Clocum ve Blackburn isminde iki Amerika'lı yalnız başlarına küçük gemilerle Bahri Muhiti Atlasi'yi Amerika'dan Avrupa'ya doğru muhtelif tarihlerde geçtiler. Ve sade Açores (Asor) adalarına uğradılar. Bunların bilâ tevakkuf katettikleri en büyük merhale 2000 mil tutmştu. Bana gelinciye kadar hiç kimse Şimalî Bahri Muhiti Atlasi'yi şarktan garbe doğru ve tek başına geçmeğe teşebbüs etmemiştir.

Slocum, Bahri Muhiti Kebir'de tek başına 72 gün seyahat etmek suretile şimdiye kadar kimsenin bir mislini yapamadığı bir fevkalâdelik göstermişti.

Ben bu büyük deniz seyyahına karşı daima derin bir takdir ve hürmet besledim. Şimdi benim seyahatimin onun en uzun seferinden daha uzun süreceğini biliyor ve buna rağmen mücadele ve mağlûp etmeğe mecbur kalacağım müşkülâtı düşünerek sevinç içinde yola çıkıyordum.

Bir yelken gemisile sefer edenler, menzili maksuda ne zaman erişeceklerini kat'iyyen bilemezler. Onun içindir, ki yanıma dört ay kifayet edecek miktarda bol komanya alark hareket ettim. Yolda ekseriya muhalif rüzgârlara rasgeldiğim için gösterdiğim basiretkârlığı sonraları çok takdir ettim.

* * *

6 Haziran günü öğleyin Cebelitarık'tan yola çıktığım zaman hava, gayet güzeldi. Hafif bir rüzgârın sevkile limanı arkada bıraktım. Bu esnada güverteye boylu boyumca uzanmış, beni bekliyen günleri tahayyül ediyordum.

Metin kotrama ve kendi gemiciliğime tam bir emniyet ve itimadım vardı. Alize denilen mevsim rüzgârları içinden geçişimi, oralarda yakıcı bir güneş bulacağımı ve Manatıkı Hare'ye mahsus uçan balıklar göreceğimi düşünerek seviniyordum. Son bir defa daha arkama, karaya baktım. Cebelitarık kayası güneşin ziyalarile pırıl pırıl yanıyordu. Elcezire körfezinden çıkıp ta boğazın mahrecine doğru yol verince rüzgâr artmağa başladı.

—Mabadi var—

Türk - Rus dostluğu

[Baş makaleden mabait]

İse şüphe yok ki Gavrisanka tepelerinden daha yüksektir. Yer yüzünde insanlık olalı ne idealizmden daha sağlam temel bulunmuştur, ne de ondan daha yüksek bir tepe. O gün bugün Rus - Türk münasebatı işte bu esasata istinat eden ve o yükseklikle kanat uran münasebattır. Bunun alelâde dostluklardan daha başka, daha yüksek bir şey olduğunu takdir edersiniz.

Tarihin cereyanından doğan bu dostluğun elbet tarihî bir manası, hususile tarihî bir vazifesi olsa gerektir. O mana meydandadır ve bu vazife adeta bir zarurettir. Hâlâ bugün bütün bir husumet cihanı karşısında bulunan Şuralar Rusya'sı yalnız hudutlarını Türkiye'nin çerçevelediği sahaları itibarile bütün bir emniyet esbabına maliktir. Dostluğumuza coğrafî vaziyetimizin de inzimamile biz burada yarı dünya için zorlanamaz bir kaleyiz, aşılamaz bir istihkâmız. Rusya büyüktür, biz metiniz. Yekdiğere samimî dostluk hisleri ile bağlı bu iki mevcudiyetin dünya müvazenesinde oynadığı ve oynıyacağı rolü anlamak için göz önüne alınacak bir haritayı şöyle bir mütalea etmek kâfidir. Bu rabıtayı ihlâl etmek istidadında her hareket, bu iki memleketin hangisinden gelirse gelsin, yalnız kendi menfaatlerine muzur olmakla kalmaz, adeta tarihin büyük icaplarına karşı bir küfür olur. Türk - Rus zimamdarlarının hiç bir zaman, hiç bir sebep ve bahane ile bu kadar vahim bir hataya düşmiyeceklerinden ümitvar olmak isteriz.

Adeta kanaat derecesinde beslediğimiz bu kuvvetli ümit iledir ki aziz misafirimiz Karahan'ın şahsında komşu, dost ve inkılâpçı Rusya'yı selâmlarız.

Yunus Nadi

Ali Csnani Bey nerede?

[Birinci sahifeden mabait]

kaldıktan sonra trenle Surye'ye geçmiştir. Polisçe takibat yapılmakla beraber şahsan müşteki olanlar varsa adliyeye müracaatla kendi haklarını arıyacaklardır.

Diğer taraftan Ali Cenani B. hakkında adlî takibatı icap ettiren bir mes'ele çıktığı takdirde mumaileyhin meb'usluk sıfatının ref'i için Meclise müracaat edilecek ve kendisinin iadesi Fransa hükûmetinden talep olunacaktır.

Diğer taraftan dün Ankara muhabirimize salâhiyettar zevatınAli Cenani Beyi seyahatte addettiklerini ve mumaileyhin yakında avdet edeceği ümidinde bulunduklarını söylemektedirler.

Cenani Beyin oğlu Ekrem Bey de babasının Gaziayıntap'ta hasta yattığını söylemiştir. Sabık Vekilin ortakları da dün Ankara'ya avdet etmişler ve firar hadisesini tekzip eylemişlerdir. Maamafih Ali Cenani Beyin Şam'da bulunduğu teyit olunmaktadır.

Cenani Beyin ortaklarından Cevdet İzrap Bey dün Ankara'da gazetecilere Cenani Beyin kaçmadığını, ergeç meydana çıkacağını ve hesabatın tasfiye edileceğini söylemiştir.

Nusaybin hattında

Şubatta Avrupa yolcuları Nusaybin'e kadar yataklı vagon ile gidebileceklerdir. Nuseybinden Musula kadar otomobil ve ilerisinede trenle devam edilecektir.

Şehir ve Memleket haberleri

Deniz kazaları

Motörcülerin hemen ekserisi ehliyetsizdir

Sefaini ticariye cemiyeti Vilâyete bir istida ile müracaat etti

Limanımızda icrayı faaliyet eden romorkör ve motörlerin ekserisinin kaptan ve makinistlerinin ehliyetsiz oldukları anlaşılmıştır.

Sık sık vukua gelen kazalar ve hüviyeti meçhul olan ve hiç bir yerde kaydı bulunmıyan eşhasın sevk ve idare ettikleri bu gibi merakip, gerek emvali ticariye, gerek müşteriler için günden güne emniyetsizlik uyandırdığından şehadetnameli kaptan ve makinistler tarafından sefaini ticariye cemiyetine şikâyet edilmiştir.

Bunun üzerine cemiyet limanda büyük mahzurlar, yolsuzluklar ve tehlikeli vaziyetler ihdas eden sebepleri izah ve isbat eden bir arize ile vilâyete müracaat etmiştir.

Bu işin mahiyet ve müvellitlerini anlamak istiyen bir muhabirimize cemiyet idare heyetinden biri şu izahatı vermiştir:

«— Bu keşmekeş bizim ötedenberi nazarı dikkatimizi celbetmekte idi. Cemiyet, mensubinimizin menafiini müdafaa ve bu her an vukuu melhuz felâketlerin önüne geçmek için vazifedar olan Ticareti bahriye müdiriyeti nezdinde müteaddit teşebbüsatta bulunduk. Kendimizin kontrol edilmesini, müdiriyetin, hayatı umumiye, mal ve cana teallûk eden liman işlerinde vazifesini icabı veçhile, lâyıkile ifa etmesini istedik. Cemyetimiz, müdiriyetini başaramadığı ve bu gidşle de başaramıyacağı bu işleri der'uhte etmek istedi, her nedense buna da müşkülât çıkarıldığını gördük.

Müdiriyet, evrakı seferiye almak ve vize muamelesi yaptırmak için kendisine müracaat edenleri evvel emirde cemiyete göndermesini istedik. Ve bu gibilerin şahısları ve masebakları hakkında tahkikat yaparak mes'uliyetini resmen kabul ederek tasdik etmemizi talep ve rica ettik. Fakat kabul edilmedi. Denizlerde çalışanlar muayeneye tabi tutulmamaktadır.»

Şehir işleri

Viyana'ya gönderilecek itfaiyeciler

Şehremaneti itfaiye hakkında tetkikatta bulunmak üzere Viyana'ya beş kişi göndermeğe karar vermiştir. Bunlar avdette efradın talim ve terbiyesile meşgul olacaklardır.

Şehrin muhtelif yerlerinde havuzlar inşası ve itfaiyenin ıslahı için hazırlanan proje; Viyana'dan getirilecek mütehassısın mazeret beyan etmesi hasebile yüzüstü kalmıştır. Buna da bir çare düşünülmektedir.

Menba suları

Emanet İstanbul'daki menba sularını tahlil ettirecek, hangi menba sularının diğerine faik olduğunu tesbit edecektir.

Tramvayların sür'atı

Seyrüsefer merkezinin tramvay arabaları hakkında tanzim ettiği bir talimatnameye nazaran günün muayyen saatlerinde arabaların her caddede ne kadar sür'atle gidebileceği zikredilecektir. Talimatname tasdik edildikten sonra şirkete bildirilecektir.

Beykoz caddesinde elektrik

Şehremaneti Beykoz fabrikasına Beykoz'daki İshakağa çeşmesinden su verecek buna mukabil fabrika da Beykoz caddesini elektrikle tenvir edecektir.

Gazi köprüsü projesi

Gazi köprüsü projesini yapan M. Piju ayın 25 inde şehrimize gelecek projesi hakkında heyeti fenniyeye izahat verecektir.

Limanda

Bir aylık liman faaliyeti

Geçen ay zarfında limanımıza 789 vapur girip çıkmıştır. Bunların çoğu İtalyan bandıralıdır. Adetleri 186 ya baliğ olmaktadır. İkinci derecede Türk vapurları gelmektedir. 137 Türk 132 İngiliz, 115 Yunan, 32 Fransız, 28 Alman, 27 Romen, 21 Rus ve 10 Bulgar vapuru limana girip çıkmıştır.

Limana gelen gemilerin tamiri

Ticaret Odası iki ay evvel, limanımıza gelen ecnebi vapurların ufak, tefek müstacel tamiratlarının gümrük muamelesinin müşkülâtından dolayı yapılamadığından bahsile İktisat Vekâletine müracaat etmiş ve bu yüzden tamiratın Pire ve Malta gibi rakip limanlara intikal etmekte bulunduğunu bildirmiştir.

Vekâlet, Ticaret Odasının bu işin acilen halli için, gümrük idaresi ile derhal bir komisyon teşkilini muvafık görmüşse de bu komisyon mesaisine devam edememiştir.

İnhisarlarda

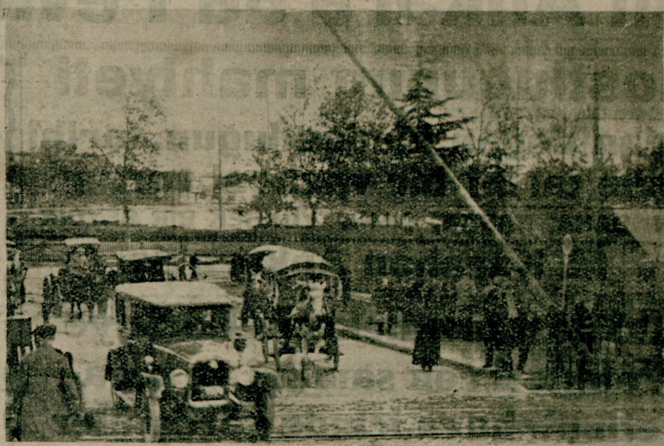
Kaçak Bulgar sigaraları

Son zamanlarda şehrimizde fazla miktarda kaçak Bulgar sigarası satılmaktadır. Bu sigaralar kömürcü kayıkları ile getirilmekte ve Kilyos civarına çıkarılarak oradan şehrimize getirilmektedir.

Haydarpaşa tramvayına rağbet

Fakat tren yolundaki geçitte köprü yapılmamasından şikâyet bihakkın ediliyor

Emanet bu iş için 60 bin lira ayırdığı halde Demir yolları idaresi lâkaydî göstermiş ve hissesine düşen parayı bir türlü vermemiştir

Haydarpaşa tramvayları dünden itibaren işlemeğe başlamıştır. Halk tramvaylara fazla rağbet göstermiştir. Fakat hattın Haydarpaşa geçit noktasında kalması ve Kadıköyün'e kadar gitmemesi çok müşkülâtı mucip olmaktadır. Hattın geçitten geçirilmesi için asma bir köprüye lüzum görülmüş ve bunun inşasına karar verilmişti. Köprü ile şimendifer idaresinin, yani Devlet demir yolları U. Müdürlüğünün de alâkası olduğu için paranın nısfının Emanetçe ve nısfının da D. D. idaresince verilmesi kararlaşmıştır. Köprünün 320,000 liraya malolacağı hesap edilmiş ve üç senede tediyesi kararlaşmıştı. Emanet uhdesine düşen 180,000 liradan ilk taksit olan 60 bin lirayı ayırmış ise de D. D. idaresi uhdesine düşen kısmı vermemiş ve köprü de kalmıştır. Emanet 60 bin lirayı Cerahpaşa hastanesi inşaatına hasretmiştir. İşte bu yüzden hat geçitten öte tarafa geçirilememiştir. Eğer D. D. idaresi uhdesine düşen vazifesini yapmış olsaydı bugün kışta kıyamette binlerce halkın geçitten sonra yürümesine sebep olmazdı.

Berberler ekseriyet yapamadılar

Dünkü içtimada traş fiyatlarının tezyidi müzakere edilecekti!

Dün toplanabilen perukârlardan bir grup

Dün İstanbul perükârları cemiyetinin senelik kongresi Beyoğlu C. H. F. merkezinde toplanacaktı. Fakat gelen berberler saat ikiden dört buçuğa kadar bekledikleri halde ekseriyet hasıl olamamış ve kongre de aktedilemiyerek gelecek haftaya bırakılmıştır.

Berberler kongresinin çok hararetli olacağı tahmin edilmektedir. Ruznamede berberlerin hafta tatili, tasarruf sandığı, berberler mektebinin tevsii, nizamnamenin tadili ve tıraş ücretlerinin tesbiti gibi mes'eleler bulunmaktadır.

Berberler haftada bir gün tatil yapılmasını ve günün cuma olup olmamasının bir mes'ele olmadığını söylemektedirler. Yalnız haftada bir gün bütün perükârların tatil yapması mecburî olmalıdır. Tasarruf sandığının da daha müsmir bir hale getirilmesine çalışılacaktır.

Perükâr cemiyeti kadın tuvaletine ait bir mektep açmıştır. Bu mektebin erkek saç ve tuvaletine ait bir kısmı olması münasip görülmektedir. Mektepten ehliyet alanlar berber olabilecektir.

Kongrenin en mühim safhası tıraş ücretlerinin tesbiti mes'elesidir. Berberler bugünkü tıraş fiatlarını kâfi görmemektedirler. Bir çok yerlerde 15 kuruşa tıraş yapıldığı gibi bazı yerlerde de 50 kuruş bile istenmektedir. Kongre bunu bir makul hadde koymak istemektedir. Fakat bu makul haddin her halde halkın aleyhine olacağı tahmin olunmaktadır. Berberler son zamanlarda işlerin azaldığını ve halkın tıraş makinelerine çok rağbet gösterdiğini söylemektedirler.

Dünkü içtimada bu vadide hususî görüşmeler olmuş ve berberler kongre aktedilmediği halde bir müddet nazarî tıraşla meşgul olmuşlardır. Bu mübahaselere cemiyete dahil olan manikürcü madamlar da iştirak etmişlerdir.

Adliyede ve mahkemelerde

Ceza mahkemesinden Ağırcezaya

Beyoğlu nüfus memurlarından Seyfettin Cemal, Osman Nuri ve Sait Beyler nüfus defterlerinde sahtekârlık yaptıkları iddiasiyle Adliyeye verilmişler ve üçüncü ceza mahkemesinde muhakemelerine başlanmıştır. Müddeiiumumî muavini Kâmil B. maznunların işledikleri cürüm noktai nazarından Ağırcezaya sevklerini istemiştir.

Mahkeme, bu talebi kabul ederek evrakı davanın Ağırcezaya gönderilmesine karar vermiştir.

Bursa Fırka müfettişi

Bursa 13 (Hu. Mu.) — Fırka müfettişi Doktor Cemal Bey Ankaradan bugün şehrimize geldi.

Musa

Maarifte ve mekteplerde

Millet mekteplerinde

Vilâyet dahilinde ve mülhakatta 833 millet mektebi tedrisatta bulunmaktadır. Bu mekteplerden kadın ve erkek 41,686 tlebe vardır.

Türkçe muallimleri kongresi kaldı

Dün ecnebi ve akalliyet mekteplerindeki Türk muallimleri cemiyetinin kongresi toplanacaktı. Fakat ekseriyet hasıl olamadığından kongre gelecek haftaya kalmıştır.

Yeni İrak Sefirimiz

Yeni İrak Sefirimiz Tahir Lûtfi Bey bu ayın 17 sinde mahalli memuriyetine müteveccihen hareket edecektir.

Siyasî icmal

İspanya diktatörlüğü

İspanya ahvali son zamanlarda ziyadesile cihanın nazarı dikkatini celbediyor. Ceneral Primo de Rivera altı sene evvel parlâmentoyu dağıtmış ve koğmuş, bunun yerine bir diktatörlük rejimi koymuş idi. Filvaki diktatörlüğün tesisi Şimalî Afrika'da Fransızların muavenetile İspanya'nın şerefi askerisini tamir etmiş ve Rifistan'da İspanyol idaresini tarsin etmiş idi. Fakat asıl İspanya'da diktatörlükten dolayı bir çok isyan hareketleri zuhur ederek memleketin asayiş ve emniyeti sarsılmıştır.

Diktatörlük teessüs ederken siyasî, iktisadî ve malî ıslahat icra edeceğini taahhüt ederek vasi bir proğram neşretmiş idi. Halbuki bu kadar vakit geçtiği halde bu ıslahat icra ve tatbik olunamamış ve bilâkis memleketin bu cihetlerden vaziyeti gittikçe vahamet kesbetmiştir.

Ceneral Primo hazırlamış olduğu yeni bir kanunu esasiyi kabul ettirmeğe çoktan beri çalışıyor. Bu proje keyfî ve memleketin ve asrın ihtiyacatına mugayir olduğundan ilmî ve siyasî mehafilin şiddetli muhalefetine maruz kalmış ve siyaseti dahiliyenin vaziyetini karma karışık etmiştir.

Kontrolsüz malî sarfiyat ve idare memleketin malî vaziyetini berbat ettiğinden ve İspanyol parası düştüğünden diktatörlük İspanyol'lardan ecnebi parası toplamak suretile bir istikraz yapmak gibi garip bir tasavvurla memleketin parasını daha ziyade düşmekten menetmek teşebbüsünde bulunmuştur. Bu vahim vaziyetlerin karşısında diktatörlüğün son günlerde gevşediğine dair bir çok haberler geliyor. Bazı isyan ve fesat hareketlerinde iştiraki olduğu anlaşılan Ceneral Karona ve sabık Başvekil Sanchez Surreraya karşı gösterilen mülâyemet dahi diktatörlüğün gevşediğine delildir.

Maahaza Ceneral Primo'nun derhal idarei hükûmetten vaz geçeceğini beklememelidir. Bu yolda bir çok şayialar deveran ediyor ise de bunların doğru olduğuna hüküm olunamaz. Şu kadar var ki şimdiki vaziyetin devamına imkân olmadığına Ceneralın kendisi de kanaat hasıl etmiştir. Mumaileyhin eski, yahut yeni bir şekilde parlâmentoyu toplayıp bunun vasıtasile idarenin başında devam etmeğe çalışması muhtemeldir. Fakat bunun da muvakkat olacağı muhakkaktır.

İspanya hali tabiiye avdet etmek istiyor.

Muharrem Feyzi

Kâzım Pş. Hz.

Avusturyaya seyahati ihtimalinden de bahsedilmektedir

Meclis Reisimiz Kâzım Pş. Hz. nin istirahat etmek maksadile seyahate çıkacakları ve salı günü şehrimize teşrif edeceklerini yazmıştık. Bir refikimizin Ankaradan aldığı bir telgrafnameye nazaran Kâzım Pş. Hz. nin kısa bir müddet için Avusturya'da Sıvormemt'te istirahat etmek üzere gelecek hafta bir seyahate çıkacakları ihtimalinden bahsetmektedir.

İktisadî mehafilde

Ticaret Odasında sür'at

Ticaret odasında muamele gören tüccar evrakının fazla gecikmesi ötedenberi şikâyetleri mucip olmaktadır. Reisler ayni zamanda hususi işlerile meşgul olduklarından dolayı her gün gelmemekte ve imzalar teahhur etmektedir. Fakat U. kâtipliğe sahibi rey olarak Vehbi Beyin getirilmesi bu işi halletmiştir. Muamelâtın sür'atle intacı için badema tüccar evrakını U. kâtibe imza ettireceklerdir. Vehbi Bey yarın şehrimize gelecektir. Ticaret odası reisi Nemli zade Mithat Bey evvelki gün Tirveste'ye gitmiştir.

İpek ihracatımız

Türkiye ipek ihracatı 1928 de 1,138,242 lira kıymetinde 298,305 kilo ve 1929 un 10 ayı zarfında 646,980 lira kıymetinde 132,068 kilodur.

Amerika'da bir sergiye davet edildik

Amerika'da 1930 senesi ağustosunda beynelmilel bir sergi açılacaktır. Bu sergiye Türkiye Ticaret Odası da davet edilmiştir.

SON TELGRAFLAR

Gazi Hz. Yalovada

Reisicumhur Hz. yerli mensucattan elbise ve gömlek yaptırıyorlar

Yalova 13 (Hu. Mu.) — Reisicumhur Hz. bugün öğleye kadar köşklerinde mütalea ile meşgul olmuştur. Öğle yemeğini müteakip çiftliklerine gitmek arzusunda bulunmuşlardır. Otomobiller hazırlanmışsa da Gazi Hz. spor elbisesi lâbis olarak refakatlerinde mutat zevat bulunduğu halde lokanta salonundan çıkarak bir müddet bahçede dolaşmışlar ve Çınar otelinin balkonunda oturarak etrafı seyretmişlerdir. Vakit gecikti̇ği için çiftliğe gitmekten sarfı nazar buyuran Gazi Hz. nin Yalova'dan mufarakat edecekleri gün henüz malûm değildir.

...Gazi Hz. nin Yalova'dan mufarakatleri günü malûm olmamakla beraber İstanbul'u teşrifleri ihtimali azalmıştır.

Gazi Hz. yerli mensucat kullanılmasına hususi bir ehemmiyet atfetmekte ve İstanbul'dan getirttikleri nümunelerden elbise ve Bursa ipeklisinden gömlek yaptırmaktadırlar. Refakatlerinde bulunan meb'us B. ler de ayni suretle yerli kumaştan elbise ısmarlamışlardır. Terzi prova için pazartesi günü Yalova'ya gelecektir.

Binaenaleyh, Gazi Hz. nin Karahan Yoldaşı Yalova'da kabul buyuracakları kuvvetle tahmin edilmektedir.

Şükrü Kaya Bey İstanbul'a geldi

Dün İstanbul'a giden Dahiliye Vekili Şükrü Kaya B. yarın, Vali vekili Muhittin B. ile birlikte Yalova'ya avdet edecektir.

Dün Yalova'ya gidenler

Kolordu kumandanı Şükrü Naili Pş. tütün inhisarı idare meclisi azasından Ruşen ve Darülfünun müderrislerinden Yusuf Ziya B. ler bugün Yalova'ya gelmişler, Gazi Hz. ne arzı tazimat eylemişlerdir. Reisicumhur Hz. tarafından öğle yemeğine alıkonulan Şükrü Naili Pş ve Ruşen ve Yusuf Ziya B. ler akşam vapuru ile İstanbul'a avdet etmişlerdir.

Evvelki gün gelen Taymis muhabiri Dahiliye Vekili B. le görüşerek İstanbul'a dönmüştür.

Nadir Han

Efganistan'da dahilî ıslahatla meşgul

Londra 12 (A.A.)— Efgan sefaretanesinin Kâbil'den almış olduğu telgraflara nazaran, tamamile hali sıhhatte bulunmakta olan Kral Nadir Han, kemali faaliyetle dahilî ıslahat ile meşgul bulunmaktadır. Efganistan'da vaziyet, tedricî surette tabiileşmekte ve halkın ekseriyeti yeni hükûmetin mevkii iktidara gelmesinden ve sarfetmekte olduğu faydalı faaliyetten memnun bulunmaktadır.

Gümrük muafiyeti hakkında bir tefsir

Ankara 13 (Telefonla)— Yeni gümrük tarifesi tatbik edilirken gümrük muafiyetine ait bir takım eski kanunlar bazı tereddütlere sebebiyet veriyordu. Bütçe encümeni tarafından bu hususta konulan bir fıkrai tefsiriye ile bu tereddüt izale edilmiştir. Tefsir fıkrası şudur:

Gümrük tarife kanununun otuzuncu maddesinde sayılan kanun ve hükümlerden maada muafiyete dair hususî mahiyetteki hükümler de mer'i ve muteberdir.

Ankara'da yapılacak büyük su bendi

Ankara 13 — Ankara civarında Ahmes'ut yolunda İstambul boğazı denilen yerde tahtelârz akan su 18 metre derinliğine kadar yapılan tahtelârz çelik damarla tutuldu. Şimdi topraktan yukarı tevzi ve tanzim bentleri yapılmaktadır. Bundan başka Ankara civarında yapılacak en büyük bendin ihalesi yapıldı, Bent kâmilen kârgir olacaktır. Bu suretle bendin inşası için sarfedilecek malzeme memleketimizden tedarik edilecektir. Bendin genişliği 25 metre olacak ve temelleri yer altında 68 metreye kadar inecektir. Bendin 4 senede bitecegi tahmin olunmaktadır.

Rusya - İngiltere

Londra 12 (A.A.) — Yeni Rus sefiri M. Sofinikof, refakatinde zevcesi bulunduğu halde bu akşam Londraya gelmiştir.

Moskova 12 (A.A.) — Yeni İngiliz büyük elçisi M. Esmond Ovey, buraya vasıl olmuştur.

Spor işleri

İdman Cemiyetleri ittifakı tensik ediliyor

Ankara 13 (Telefonla)— İdman cemiyetleri ittifaki teşkilâtının tensiki ve fennin bu gibi teşekküllerden talep ettiği tekâmül devresine isali vazifesini deruhte eden Halk Fırkası umum spor kongresine ihzar edilmek üzere umum teşkilât nizamnamesinin tadiline lüzum görmüş ve bu maksatla İstanbul'da mütehassıslara bir proje hazırlatmıştır. Bu proje fırka müfettişleri vasıtasile bilûmum mıntakalara gönderilmiş ve mütalealları sorulmuştur. Samsun, Amasya, Konya, İstanbul, Antalya mıntakalarından cevap gelmiştir.

Bu teşkilâtın başında müşavir sıfatile çalışmak için Avrupa'dan bir mütehassıs celbedilecektir.

Millî tasaruf Cemiyeti

Dün Kâzım Paşanın riyasetinde toplandı

Ankara 13 (A.A.) — Millî tasaruf cemiyeti nizamnamesini hazırlamak üzere teşekkül eden heyet bugün öğleden sonra Büyük Millet Meclisinde reis Kâzım Paşa hazretlerinin riyasetlerinde toplanmıştır. Bu içtimada cemiyetin nizamnamei esasisi etrafında müzakerat cereyan eylemiş ve nizamname projesinin tespiti için bir komisyon teşkil olunmuştur. Komisyon, mesaisini Pazartesiye kadar bitirecek ve heyet o gün tekrar toplanarak nizamname projesini tetkik ve müzakere edecektir.

Mütekaitlerin maaşı

Ankara 13 (Telefonla) — Yeni hazırlanan askerî ve mülkî tekaüt kanununa göre tekaüt edilecek bir memur her aldığı maaşın nısfının barem kanunundaki nisbeti üzerinden tekaütlüğünü ihraz edecektir. Meselâ 40 lira maaşı aslisi olan bir memur tekaüt olunca 40 liranın nısfı olan 20 lira, bunun baremdeki mukabili olan üç emsaliyle darbedilecek ve cem'an 60 lira alacaktır. Lâyiha yakında Hey'eti Vekileye sevkedileceötır.

Bünyan Civarında bir çete

Kayseri 12 (Hu. Mu) — Bünyan kazasının çiftlik kariyesinden Hüseyin isminde katil bir adam şekavete başlıyarak peyda ettiği dört refikile Kışla köyünden bir kadını katletmiş ve oğlunun göğsünü ateşle yakarak 300 adet madenî parasını ve 600 adet varakai nakdiyesini gasbetmiştir. Bu çete jandarmalar tarafından taharri ve takip edilmketedir.

Siz ne dersiniz?

O ne turşu, bu ne pehriz!..

Geçen sene idi, İstanbul şehremaneti Cemiyeti umumiyei belediyesi tarafından, İstanbul'u Kerbelâ'ya çeviren terkos kumpanyası hakkında tetkikatta bulunmak üzere bir encümen teşkil edilmiş ve bu encümen hazırladığı mazbatayı heyeti umumiyeye sevketmişti. Terkos kumpanyasının mahiyetini, iç yüzünü, ve şehre yaptığı ihanetleri madde madde tesbit eden bu mazbata müzakere edilirken belediye azaları birer aslan kesildiler, terkos şirketine, İstanbul'luların hissiyatına tamamen tercüman olarak pek haklı hücümlarda bulundular ve Ankara'ya bir heyet gönderdilerdi.

O zaman İstanbul matbuatı Allah razı olsun! Şu cemiyeti belediyeden, diye ilk defa olarak belediye heyetine hayır dua ettiler, bu hain, muzır kumpanyayı yıkmak zamanı çoktan gelmiş ve geçmiştir, diye şehremanetine girdiği doğru yolda nihayete kadar azmü salâbet tavsiyesinde bulundular.

O zamandan beri sinsi, sinsi çalışmaktan geri kalmıyan Terkos kumpanyasının imtiyazını temdit etmenin kat'iyyen doğru olmıyacağı hakkındaki müselsel ve çok şiddetli vesaika müstenit neşriyatımız malûmdur. Biz bu mes'ele hakkında neşriyatta bulunurken geçen sene ateş püsküren Cemiyeti belediye azalarının da bize iltihakla hükûmet nezdindeki teşebbüslerini bu vesile ile tekrar edeceklerini ve mes'eleyi hey'eti umumiyede mevzuu bahsederek tezahüratta bulunacaklarını bekliyorduk. Halbuki bu ümüdimiz maalesef boşa çıktı. Şirketin mahut teşebbüsüne karşı bir tek belediye azası ağzını açıpta bir tek söz sarfetmedî.

Geçen seneki kahramanca gürültü ile bu seneki vurdum duymaz sükûtu mukayese ederek biz kendi kendimize: O ne turşu, bu ne pehriz!.. Diyoruz.

Siz ne dersiniz?

Türk-Rus dostluğu

İzvestia gazetesi bu dostluğu alkışlıyor

Moskova 13 (A.A.) — Soviyet Çin ihtilâfına devletlerin müdahale teşebbüsüne iştirakten imtina eden Türkiyenin bu ret cevabını tefsir eden «İzvestia» gazetesi şunu yazıyor:

Rusya ile bir bitaraflık, ademi tecavüz ve düşman manzumelere ademi iştirak mukavelesini ilk devlet olarak akteden Türkiye diğer devletlerle münasebatını ayni esaslar üzerinde tanzim etmek arzuyu halisanesinde bulunduğunu defatla ilân eylemiştir. Kelloğ muahedesinin vaktından evvel tatbikına ait olan Moskova protokolonu da Türkiyenin kabul ve imza ettiği malûmdur, binaenaleyh Rus-Çin ihtilâfına müdahale olunması hakkında Müttehidei Amerika tarafından vaki olan teklifin Türkiyece reddi pek tabiidir. Sulh davasında hakikaten alâkadar bir devlet olan Türkiye nazarında Amerikan teklifinin emperyalist mahiyeti aşikâr idi. Gûya sulh lehinde vaizlerde bulunan ve fakat hakikatte bir harp siyaseti takip eden emperyalist devletlerin riyakâr siyaseti ile Türkyenin cevabı mukayese olunduğu zaman bu cevap pek ayrı ve hususî br mana ve mahiyet alır.»

İLMÎ MÜSAHABELER

Cenubî Kutup nasıl keşfedildi?

18 inci asırdanberi keşfe uğraşılan kutbun son noktasını Amerika'lı Bird buldu

Amerika'lı (Bird) in tayyare ile tam cenubî kutup noktasının üstünden geçmeğe muvaffak olduğunu okoyucularım elbette gazetelerde görmüşlerdir. Ben de bu vesile ile kutupların ilmî tarihinden, eski gemicilerin oralara ne derecede sokulabildiklerinden ve bu mehaliki neden göze aldıklarından, kutupların ilmî bir maksatla keşfi ne zamandanberi düşünüldüğünden, şimalî kutup keşfine kimlerin teşebbüs edip muvaffak olduklarından, arzımızın coğrafî kutuplarından başka miknatisî ve berrî bahrî kutupları da bulunduğundan ve bilhassa cenubî kutbun keşfi hakkında vukua gelen hareketlerden bahsedeceğim.

Çok aşikârdır ki arzımız, tıpkı, tam ortasından mihver geçirilmiş bir toparlağın dönmesine müşabih bir tarzda, kendi hayalî mihveri üzerinde 24 saatte bir devir yapmak üzere döner; işte bu mihverin iki ucu birer kutbu teşkil etmektedir. Her müşkülü aşmak, her itilâya koşmak, her gizliyi bulmak daima istiyen beşerin, vüs'atli, kudretli, azametli gayeye matuf mesaisinden evvel, çok eski zamanlarda bile, buzlarla örtülü bu sırlı, bürudetli, saklı, cazip noktaları görmek, bilmek, tecessüs etmek için düşünmüş, uğraşmış ve koşmuştur.

İlk defalarda ilmî maksattan ziyade havalinin en uzak noktasına kadar varabilmek merakile giden gemicilerin seyahatleri 1827 senesinde Amerika'lı (Parry) nin kutbu bulmak uğrunda hareketile, tamamile ilmî bir hedef almıştır. Şimalî kutbu bulmak hususunda 1900 senesinde yola çıkıp 86°,33 dakikaya kadar varan (Gagni)-den sonra meşhur (Nansen) in on dokuzuncu asırda açtığı teşebbüs sahasında pek çok yürüyüşler oldu. (Nansen) 86°,10 ya, (Parry) ilk seferinde 1905 de 87°,6 ya, 1909 da son seferinde (90°) dereceye vasıl olabildi. Ve bu suretle şimalî kutup noktası tayin edildi; en sonra da daha hatıralarımızı tırmalayan İtalyan jeneral kılıcının açtığı balon faciası vukua geldi.

Cenubî kutup ta (20) inci asrın başından beri büyük bir tehalükle aranmaktaydı; bu noktaya 1902 den 1909 a kadar sefer yapanlar arasında (Scatt) ve (Shacleton)-nun ademi muvaffakiyetini, 1911 de Kutbu cenubinin garbinde kâin (Yedinci Edvard) arazisinden hareket eden (Amondsen) biraz daha ileriletti. Bugüne kadar cenubî kutup noktasına gitmek azmi kat'isinde bulunan muhtelif milletler seferî heyetleri başında gelen zatlardan en muvaffakiyetli adım atanlarını, (Bird) in havaî mazhariyeti nihaiyesini, anarken yadetmek vecibedendir.

Başlıca 13 seferde 1900 senesinde birinci derecede uzaklaşan ve 88°,23 dakikaya kadar vasıl olan İngiliz (Shacleton) dur. 1900 da giden (Berchgrennig) 78°,50 ye, 1902 de giden (Scatt) 82°,17 dakikaya kadar yaklaşmışlardır; 1911 de daha çok ileri yürüyen (Amondsen) üzerine 1912 de tekrar yola çıkan (Scatt) Amondsen'in gittiği yere kadar vasıl olamamıştır. Bu ilmin mübeccel fedaileri olan kutup yolcuları meyanında muhtelif milletlerden (Ross), (Bruce), (Wilke), (Werdel), (Drigauseri), (Discarney) gibi isimleri de tezkâr etmek lâzımdır.

İlmî mahiyetini terakki asrımızın daha henüz başlangıcında olan iki mukabil sırlı noktaya vasıl olmak için mütevali ve yorucu mesai keşif ile tetevvüç etmiştir. Fakat bu noktalar ancak coğrafî kutup noktalarıdır; asıl ilmî ehemmiyeti haiz bulunan, 19 uncu asrın son nısfından beri malûm olan miknatisî kutup noktalarıdır; bu sonuncu noktalar ise coğrafî kutup noktalarına tamamen intibak etmez. Şimaldeki miknatisî kutup noktası, şimalî Amerika'nın şimalinde kâin (Viktorya) arazisi üzerindedir. Cenubî miknatisî kutup ise cenubî coğrafî kutbun garbinde bulunmuştur.

Arzımızı coğrafî malûmata göre gözümüzün önünde tecessüm ettirecek olursak derhal anlarız ki kara ve denizler sathı arz üzerinde mütesavi bir vaziyette tevzi edilmemiştir. Hattı istiva ile ayrılan cenubî ve şimalî nısıf kürrelerin kara ve denizleri arasında muadelet mevcut değildir. (510,100,800) murabba kilometre olduğunu bildiğimiz mecmuu sathın binde (717) si denizle kaplanmıştır.

İşte bu sebeptendir ki kürrei arzın coğrafî ve ona tamamile mutabık bulumayan miknatisî kutuplardan başka bir de kutbu berrî ve bahrisi vardır.

Muallim (Berje) Gaskonya körfezinde (Vilen) nehri mansabı karşısında 47°,24 dakika arzı şimalî 2°,37 dakika tulü garbide kâin (Dumet) adasını kutup itibar ederek geçirdiği azim daire ile arzı iki nısıf kürreye ayırıyor; bunlardan kutbu (Dumet) olan nısıf kürrenin nısıf kürrei berrî olarak tayinle (Dumet) nin kutbu berrî noktası olduğunu söyliyor; kutbu bahrî noktası da Bahrimuhiti Kebirin bir deniz noktasına tesadüf etmektedir.

Son defa Amerika'lı (Bird) in Cenubî kutup noktası üzerinden tayyareyle uçmasiyle arzın bu üç çift kutuplarının kâffesinin artık mekşuf bulunduğuna kanaat geliyorsa da her keşif, behemehal noktai mevudeye temas ile sabit olması gerektir. (Bird) in refakatinde bulunan coğrafya ve fotoğraf mütehassısları muavenetile, şüphe yok ki, Cenubî kutup noktası tayin, tesbit, ve hatta tersim edilmiştir; lâkin orada henüz el işlememiştir.

(Bird) in fen âleminde uzattığı şerefli parmak önünde, cazip noktaya doğru pek çok şeyler geleceğine inanarak, tam bir itimatla eğiliriz.

Abdülfeyyaz Tevfik

Dul Hayganuş Narlıyan ve Ardem Lutfyan Hanımlar, Mihran Cideciyan, Agop Agopoviç, Misak Narlıyan Kirkor garipyan aileleri kemali teessürle tüccardan

Maksut Narlıyan'ın

vefat ettiğini ve cenaze merasiminin K. evvelin 15 inci Pazar günü saat 13 te Beyoğlu Balıkpazarı Ermeni kilisesinde icra edileceğini bildirirler. Beşiktaş iskelesinden saat 14 te hareket ececek olan hususî vapur ile cenaze Üsküdar Ermeni kabristanına nakil ve aile medfeninde defn olunacaktır.

Gâve diyor ki:

Karadeniz hatıralarından

— Sinop —

Tarihte kanlı tablo
Ey Sinop sen misin, o?
Burada mı bir sabah
Yandı büyük bir filo

* * *

Bu dağlar mı o dağlar
Top seslerile çağlar
O kanlı macerayı
Söyler, söyler de ağlar

* * *

Altı mezar üstü su
Bir şehit deryası bu
Her atılan demirin
Değer bir kalbe ucu

* * *

Ey sinop yaslı Sinop
Kalesi paslı Sinop
Hâlâ tarihte gürler
Sinende patlıyan top

* * *

Ey yolcu garip yolcu
Gör şu yıkılmış burcu
O zamandanberidir
Delik deşik her ucu

* * *

Burada yatanların
Varsa hesabı yarın
Elbet sonu bu olur
Romanof oğlu çarın

* * *

Dalgalar, fırtınalar
Kızılırmak, Tunalar
Silin Karadenizden
Bu maziyi ne zarar

* * *

Mazi silinmiyince
Matem olur her gece
Bir haile çıkarır
Atide kanlı pençe

* * *

Ne padişah, ne bir çar
Yoktur artık tacidar
Yaşasın Cumhuriyet
Yaşasın haşre kadar

Gâvei Zalim

Müteferrık

Radiyo kaçakçılığı

Telsiz telefon müdürü Hamdi Bey Ankara'ya gitmiştir. Hamdi Bey Radiyo kaçakçılığı hakkında bir tedbir ittihazını temine çalışacaktır. Şimdiki halde şirket radiyo kullanan kimselerin ancak üçte birinden tahsilât yapmaktadır.

Hapisanenin odunları

İstanbul hapisanesi için alınan 150 çeki odunun mukavele hilâfına yarısının kestane verildiği anlaşılmış ve odunlar müteahhide iade edilmiştir.

Amerika'da konferanslar

Harpten evvel Kembriç Darülfünununda Türkçe hocalığı yapmış olan Halil Halit Bey memleketimiz hakkında konferanslar vermek üzere Amerika'ya gidecektir.

Yapılan demiryollar

Yapılan istatistiklere nazaran Cumhuriyetin ilânı tarihinden itibaren memleketin her tarafında yapılan demiryollarının tulü 795 kilometreyi bulmuştur. Yeniden 252 kilometre tulünde muhtelif yerlerde hat inşasına başlanacaktır.

Devlet demiryollarının tulü 2593 kilometredir. Hükûmet demiryolu inşaatı için tahminen kırk milyon lira sarfetmiştir. Bu hesaba Adana - Mersin hattı mübayaası da dahildir. Bu sene inşaat Kütahya-Balıkesir, Ulukışla - Niğde, Irmak - Çankırı hatları üzerinde ilerlemektedir.

Gümrükler konferansı

Şubatta Cenevre'de beynelmilel bir gümrükler konferansı toplanacaktır. Avrupa'da bulunan U. gümrükler M. İhsan Beyin de bu konferansa iştiraki mevzuu bahsolmaktadır.

Bugünkü hava

Kandilli Rasatanesinden verilen malûmata göre tazyik, dün saat 7 de 760 ve 14 te 759 du.

Rüzgâr Poyrazdan esmiş, sür'ati saniyede 5 metreye kadar çıkmıştır.

Hararet ise azamî 10, asgarî 7 derece idi.

Bugün rüzgâr gene poyrazdan esecek hava bulutlu olacaktır.

İngiliz'ler Visbaden'i tahliye ettiler

Wiesbaden 12 (A.A.) İngiliz işgal kıtaatı şehri sureti kat'iyede tahliye etmişlerdir. Bir Fransız taburu, istasyonda resmi selâmı İfa etmiştir.

Tefrika numarası: 2

Mahmut Yesari

— İlâhi anne, ağzımdan böyle bir lâkırdı çıktığını duydun mu hiç? Küçük yaşta öksüz kaldı, içlenmesin, diye, vara yoğa azarlamıyorum.

— Arasıra da acı söylemelisin. Bu yaşta bir kızı, pek kendi haline bırakmağa gelmez. Gevşek tutma, demek istiyorum, anlıyor musun?

Nebiye Hanım, cıgarasının külünü, pencerenin kafes aralığından dışarıya üflemişti:

— Hep acı şeyler düşünmiyelim anne... Sabbek, muvaffak olacağından emin... Şimdiden hulhalar kurmağa başladı.

Ruhsar Hanım, gözlerini açmıştı:

— Ne hulyaları?

— Hocalığa girince, taksitle bir gramofon alacak...

— Süphane men tahayyere!.. Gramofonsuz da ev kalmadı! Hani eskiden, bakırlarını, evin kiremitlerini satıp kâhtaneye giderlerdi, şimdi de bir tanrı misafirine çıkaracak yedek silteleri, oturacak iki sağlam koltukları yok, yüz lira verip gramofon alıyorlar. Meğer, kimselere, bir şeyciklere gülmemeli imiş! Desene ki biz de onlara döneceğiz!..

— Görüyor, anne, görüyor, ne yapsın?

— Bunu mazeret diye mi söyliyorsun?

— Tabiî!

— Hiç te tabiî değil!... Ali paşaların Nuran, Kâmil Beylerin kızı ... . Dürdane, bunlar, bizimkinin su sızmaz arkadaşları... Onlar, zengin insanlar, biz, aşık atabilir miyiz? Sıkı fıkı dostluklarını değil, şöyle uzaktan bile merhabalarını istemiyorum.

— Sabbek, onların üzerlerine düşmüyor ki... Nuran da, Dürdane de gelip zorla alıyorlar.

— Ben bilmiyorum, kızım!

Nebiye Hanım, ocak üstünde bıraktığı tencereye bakmak için mutfağa gitmişti, kapının çıngırağı taşlıkta uzun uzun öttü.

Sabbeğin arkadaşı Nuran acele acele:

— Teyzeciğim, dedi. Sabiş nerede?

— Sabbeği mi soruyorsun kızım? Daha gelmedi.

Ruhsar Hanım da taşlığa çıkmıştı:

— Beraber değil miydiniz çocuğum?

Nran, şakakları üzerine düşen kesik perçemlerini parmaklarile arkaya doğru itiyordu:

— Hayır, ben, bugün annemle İstanbul'a inmiştim.

Ruhsar Hanım, elile davet etti:

— Odaya girsene kızım. Ben, ayakta duramıyorum.

Nebiye Hanım, gözlerini merakla kırpıştırıyordu:

— Mektebe uğramadınız mı? Bugün numaralar okunacakmış ya!..

Nuran, hiç alâkadar olmadığı bir şey hakkında fikri sorulmuşlara mahsus bir kayıtsızlıkla yüzünü buruşturdu:

— Evet, bana da Sabiş söylemişti ama, unuttumdu.

Ruhsar Hanım, hayretle gerilemişti, ana kız yutkunarak bakıştılar. Nebiye Hanım, bütün cesaretini topladı:

— Siz imtihana girmediniz mi idi?

Nuran, hep ayni kayıtsızlıkla dudaklarını büzüverdi:

— Bu kış, biraz hastalanmıştım ya, devamım üç ayı doldurmadığı için, beni imtihana kabul etmediler.

Nebiye Hanımın ağzından yorgun yorgun bir:

— Yaaaa!... Çıktı.

Ruhsar Hanım, mırıldandı:

— Süphane men tahayyere!..

Nuran, onların durgunluklarındaki manayı anlamağa, araştırmağa hacet görmemişti, bir dans mezürüne çalışır gibi topuklarını birbirine vuruyordu:

— Kuzum teyzeciğim; Sabiş gelince söyleyiniz, Fati, Ayfer, Dora bizde toplandık. Sabişi mutlak, ama mutlak bekliyoruz.

Kısa bir baş sallamasile Sabbeğin ninesini, annesini selâmladı ve seken, sıçrıyan bir yürüyüşle odadan çıktı. Her adım atışında koyu lâcivert akordeon eteği, hakikaten bir armonik gibi açılıp kapanıyordu.

Ruhsar Hanımla Nebiye Hanım, durdukları yerde birbirlerine bakarak susuyorlardı.

Neden sonra, Nebiye Hanım, başını kaldırmıştı:

— Sen bu işten ne anladın anne?

— Bir şeycikler anlıyamadım, kızım!

— Baksana; Nuran, koca sene içinde, mektebe üç ay bile gitmemiş... Sabbek bize ne diyordu? Bütün kış ne yaptılar? Mektebin semtine bile uğramamışlar da hangi derse çalışmışlar acaba?

— Sabbek gelsin, anlarız.

— Neyi anlıyacağız, anne? Mes'ele meydanda...

İçinden kabaran bir ağlama sağanağını boğmak için şiddetle ayağa kalkmıştı, oda kapısını açıp mutfağa geçti. Ruhsar Hanım, ağır ağır akşam karanlığı basan odanın içinde, yalnız başına kalmıştı, başı göğsüne düşmüş, tesbihini çekiyordu.

Sokağın köşe başındaki havagazı yanmıştı; kafesler arasından süzülen damalı ışıklar, odanın loşluğunu aydınlatacağı yerde, daha kasvetlendirmişti.

Mutfak tarafından Nebiye'nin sesi duyuludu:

— Anne lâmbayı getireyim mi?

— Sen bilirsin kızım...

Fakat Nebiye Hanım, lâmbayı alırken sokak kapısının çıngırağı, kopacak sökülecekmiş gibi çekilmişti:

— Sabbek olmalı...

Nebiye Hanım, lâmbayı bıraktı, taşlığa koştu. Sabbek, lâcivert beresini sallıyarak bir fırtına gibi içeriye girdi.

— Kızım, nerede kaldın? Ben de, anneannen de meraktan ölüyoruz. Bir ahpabına filân uğrayacaktı isen, gelip bize haber verir, öyle giderdin.

- Mabadi var -

HİKÂYELER

Altın yüzük

— Almanca'dan —

Bugün Direktörde bir fevkalâdelik vardı. Onu pek iyi tanıyan hususî kâtibi (Harting) bu hale hayretle bakıyor ve çehresinin kalın hatları, çıkık çenesile hislerini daima saklıyan bu ihtiyar askerin profiiinde bu tebeddülün sebeplerini arıyordu. (Rayner Gaylern) elektrik tröstünün umumî direktörü olmazdan evvel zabitlik etmişti. Şedit ve hadit bir süvari jeneralı. Hatta Sırbistan'da gösterdiği lüzumsuz şiddetten dolayı çok defalar tenkidata bile uğramıştı.

Önünde duran sabah postasına bakmıyordu. Gözleri elinde tuttuğu küçük bir altın yüzüğe saplanmış, düşünüyor dudaklarının buruşup titrediği görülüyordu. (Harting) bu sert adamda ilk defa gördüğü bu hassasiyete hayret ediyordu. Nihayet (Gaylern) sordu:

— Daha bir şey var mı?

Keskin sesi kuvvetini kaybetmiş gibi idi.

— Bugün (Felner ve Ştur) şirketinin heyeti umumiye içtimaı var.

— Ha, evet. Belki gitmem. Yahut kararımı size sonra söylerim.

(Gaylern) o gün ilk defa olarak bu içtimaa iştirak etmemiş, kimse ile görüşmemiş ve akşama kadar odasından çıkmamıştı. (Harting) geç vakit direktörün odasına girdiği zaman amirinin deli olduğuna hükmetti. (Gaylern) başını ellerinin arasında tutuyor ve mahut yüzük hâlâ elinde duruyordu.

Kâtip endişe ile sordu:

— Hasta mısınız efendim? Biraz tuhaf duruyorsunuz.

— Hasta mı? Dedi, hayret ediyorsunuz değil mi? Bu eski sert meşinin birdenbire yumuşayıp gevşemesi!..

Ayağa kalkarak pencereden bir müddet baktı. Sokakta taşan hayat yukarıya aksediyordu. Gaylern döndü. Yüzüğü eline alarak evirdi çevirdi:

— Beni hassas bir deli addedeceksiniz Harting, dedi, fakat size bu yüzüğün hikâyesini anlatmak ihtiyacını duyuyorum. Belki bundan istifade edersiniz:

Bundan otuz, otuz beş sene evvel bugünkü gibi değildim. Gençtim. Tamamen başka bir adamdım. Harp içinde yetişen bugünkü nesle mensupsunuz. İhtimal sözlerimi pek iyi anlıyamazsınız. Evet, pek gençtim. Bugün lâzım gelen hürmeti pek o kadar görmiyen bir elbise taşıyordum. Zabit üniforması. Bununla çok iftihar ediyordum. Bu üniformanın bir manası vardı, bu bir hayattı... Kadınlar! Her şey kadınla başlar ve kadınla biter. Bugün de böyle değil mi? Benim hayatım da bir kadınla başladı. O zaman genç ve güzeldim. Eğer vicdansız ve fena bir adam olsaydım bir çok felâketlere sebep olurdum. İşte beni bu felâketlerden saklıyan, kurtaran o kadın oldu. Onu bir cemiyette tanıdım. Diğerlerinden daha güzel ve daha şık değildi. Onu diğer kadınlardan farksız olduğunu zannetmiştim. Hatta daha serbest, daha hafifmeşrep görünüyordu. İlk görüşte hoşuna gittiğimi anlamıştım. Yalnız benimle dansediyor, benimle konuşuyordu.

Her kadından istenilebilecek şeyin bundan da alınacağını zannettim. Fakat yanıldım.

Öyle ya biz erkekler hududu derhal aşmağa çalışır ve bütün kadınları birbirine benzetiriz. Onunla muarefem kuvvetlendi. Kocası evlerine davet etti. Evvelâ ayda bir, iki defa sonra hemen her gün ziyaretine gidiyordum. Benimle Tiyatroya, at yarışlarına geliyordu. Kocasına gelince, bu adamı evvelâ aptal ve korkak bir herif telâkki ettim. Fakat karısını daha yakından tanıdığım zaman kocasına hak verdim. Karısı çok meşgul bir iş adamı olan kocasına: «bana itimat edebilirsin!» Demiş ve o da emniyet etmişti. Bunda da pek haklı idi. Bu kadına malik olmak için neler yapmadım, ne kadar çalıştım!.. Fakat hepsi boşa gitti. Benimle maskeli balolara gittiği, localarda başbaşa kaldığı halde şeref ve namusunu daima muhafaza eyliyordu. Namus, onun için, diğerlerinde olduğu gibi, lüzumunda giyilip, çıkarılan bir resmi geçit üniforması değildi.

Bana kusurları affedilmesi muktazi şımarık bir genç muamelesi yapıyor, beni bir mektep talebesi gibi kullanıyordu. Benimle öyle bir alay edişi vardı, ki en ziyade bundan korkardım. Sonra tedricen ciddî, o kadar ciddî olurdu ki nihayet uslanırdım. Hiç unutmam, kocası seyahatte idi. Beraberce balodan dönüyorduk. Parklar içinden onu evine götürüyordum. O akşam deli olmuştum. Pek ileri gitmiştim. Sükûnetle bana baktı:

— Sonu böyle olacağını ben de anlıyordum, dedi, ve bundan korkuyordum. O halde şimdi görüşelim. Çünkü başka türlü anlamıyorsun. Benden ne istediğini biliyor musun? Beni seven, benim için çalışan kocamı aldatmak, beni kendi kendimden utandırmak, kendimin ve senin nazarında şeref ve haysiyetimi kaybettirmek! Hem bunların hepsi ne için? Çalınmış bir iki saatlik zevk için değil mi? Buna mukabil kaybedeceğim şeyin ehemmiyeti?... Ben aşktan anlamıyormuşum! Bu sana ait bir şey değil ki.. Fakat karısını iğfal ettikten sonra kocasının yüzüne nasıl bakacaksın? Onunla bir masada nasıl oturacaksın? Herkesin karşısına nasıl çıkarız? Ben bu yalana tahammül eder miyim, böyle bir hadise bizi ebediyen ayırmaz mı?

Bu sözler beni sükûnete kavuşturmuştu. Günlerce nefsimle mücadele ettim. Ona samimi bir arkadaş olmağa karar verdim...

(Gaylern) bir sigara yakarak devam etti:

— Ona daima sadık kalmıştım. Bir gencin nışanlısına sadakati gibi. Yalnız bir istisna ile. Bir akşam gene onu maskeli bir baloya götürmek üzere evine gittim. Yatakta idi. Kocası yanında oturuyordu. Doktor gelmiş ve hastanın odadan çıkmamasını tenbih etmişti. Tabii beraber gidemiyecektik. Yalnız gittim. İçimde bir sıkıntı beni boğuyordu. Evime dönmeğe karar verdim. Merdivenlerden inerken koyu kırmızı bir domino ile karşılaşmıştım. Durdu:

— Görüyor musun, dedi, (Gadi) daha fazla kalmana müsaade etmedi galiba!

Koluma girdi. Yüzündeki maskeden maada saçlarını ve kulaklarını sık ve siyah örtü ile kapamış olan bu taze kadın vücudu damarlarımdaki kanı kaynatıyor, onun havası ruhuma çılgınlıklar veriyordu.

— Haydi, dedi, seni kaçıracağım. Bir kerecik olsun (Gadi) ye ihanet ediver.

Yalnız kaldığımız zaman:

— Yemin et, dedi, maskeme dokunmıyacaksın. Kim olduğumu anlamağa çalışmıyacaksın!

Yemin ettim. Sonradan ricalarıma, tehditlerime rağmen gene maskesini çıkarmadı. Yalnız benden ufak bir altın yüzük aldı. Giderken:

— Bu yüzüğü bir daha görürsen benim kim olduğumu anlıyacaksın! Dedi.

Bu genç kadını aradım, aradım. Fakat bir daha göremedim. (Gadi) ye bile bu geceyi anlattım.

Ondan sonra seneler geçti. Harp geldi. (Gadi) zevci ile Berlin'e gitti. Üç sene evvel kocası ölmüştü. (Gadi) Berlin'de evlendiği için orada kalmıştı. Fakat her hafta mektuplaşıyorduk. Zavallı (Gadi) evvelki gün vefat etti. Bu sabah postası bana bu mektubu getirdi ve içinden bu yüzük çıktı.

(Gaylern) titriyen elleri ile mektubu muhatabına uzatarak:

— Okur musunuz, dedi.

«Rayner,

«Bu satırları okuduğun zaman artık dünyadan çekilmiş olacağım. Henüz daha vaktim olduğunu söyliyorlar ama ben daha iyi anlıyorum. Onun için benim ve senin sırrımızı sana anlatayım. Artık buna bir mani de kalmadı. Hatırlıyor musun - tamam otuz iki sene oluyor - bana parkta aşktan anlamadığımı bağırıyordun. O dakikalarda bütün vücudümün ateşler içinde kaynadığını farketmiyordun. Yanında yürüdüğüm vakit ruhumun bütün zerreleri vücudümün bütün azaları seni istiyordu. Fakat biliyordum, kendimi sana verirsem seni kaybedecektim. Belki beni diğer kadınlar gibi çabuk unutmıyacaktın, fakat seni daimî olarak ta tutamıyacaktım. Bir kere olsun senin aşkın için hayatımın sermestisini tatmak istedim. Şimdi beni anlıyor musun? O gece beni tanımış olsaydın - sana yemin ediyorum, zaten dünyadan giderken yalan götürülmez - kendimi öldürecektim. Fakat bu sırrı yalnız kendim sakladım. Sen, bana ve ona namuslu nazarlarla bakabilirdin ve benim olarak kalmıştın. İşte şimdi yüzüğünü iade ediyorum. Kendi hayatından ve kendi namusundan ziyade seni seven kadının kim olduğunu analrsın. Sen o kadının hayatı ve her şeyi idin.»

Gadi

Genç adam bir şey söylemeksizin mektubu masanın üstüne koydu. (Gaylern) hâlâ elindeki yüzüğe bakıyordu. Kâtip sessizce çıktı ve kapıyı kapadı.

Nakleden

Süleyman Namık

Limanda

Bugün gelecek vapurlar

Vapurun ismi	Bandırası	Geleceği liman
Galata	Alm.	Hamburgtan
İmbros	„	„
Mitilmor	İta.	Liverpoldan
Lezbian	„	İzmirden
Bantria	„	Liverpoldan
Asya	Fr.	Nevyorktan

Bugün gidecek vapurlar

Vapurun ismi	Bandırası	Gideceği liman
Minerva	Fel.	Burgaza
Burgaz	Bul	
Aster	Fra.	Trabzona

VUKUAT

Maslak cinayeti

Cinayetin yalnız Üzeyir tarafından yapıldığı anlaşıldı

Maslak yolunda öldürülen Recep Abbas ismindeki şahsın katilleri olmak üzere yakalanan Üzeyir, Hacı Mehmet ve İsmail isimlerinde üç kardeş haklarındaki tahkikat yedinci müstantiklikçe ikmal edilmiştir.

Düne kadar vaziyet maktulün üç kişi tarafından öldürüldüğü kanaatini takviye ediyordu, halbuki tahkikat tamik edilince keyfiyetin büsbütün başka olduğu, cinayetin yalnız Üzeyir tarafından yapıldığı anlaşılmıştır.

Üzeyir cinayeti yaptıktan sonra, Taksimde Macar caddesinde oturan biraderi Hacı Mehmedin evine gelmiş ve yengesine yaptığı cinayeti anlatmıştır.

Bu şekilde Üzeyirden mada diğer iki kardeşin cinayette müşareket ve alâkaları olmadığı anlaşılmış ve tahliye edilmişlerdir.

Cerh vak'aları

Bir kahveci şerikini yaraladı

Fındıklıda kahveci Ali para taksimi mes'elesinden çıkan bir münazaa üzerine şeriki Recep resi kaba etinden bıçakla yaralamıştır,

Arkadaşını yaralamış

Topanede sarhoş olan amele Bedri arkadaşı Ahmedi aralarında çıkan bir kavga üzerine yaralamıştır.

Yankesicilik

Sabıkalı yankesici

Sabıkalı Kığork Bahçekapıda Kadriye isminde bir hanımın çantasından 19 lira çalıp kaçarken yakalanmıştır.

Dolandırıcılık

Eyuplu Halit Sahada

Galatada topçular cadddesinde oturan Madam Sitanik Eyuplu Halit tarafından Dolandırılmıştır.

Maruf bir kadın avcısı olan Halit şimdiye kadar ihdas ettiği vak'alar gibi Madam Sitaniği de bir bahane ile kandırmış, iki altın yüzük bir saatini alıp savuşmuştur.

Altın diye gümüş!

Kuçükpazarlı İbrahim, Mahmut Niyazi Vicdan isminde dört şahış altın suyuna batırdıkları gümüş bir çeyreği 180 kuruşa satmışlardır. Çeyreği altın lira diye satın alan manav Abdülkadir hadiseyi polise bildirmiştir. Dolandırıcılardan yalnız İbrahim yakalanmıştır.

müteferrik

Maaş cüzdanlarını almış ortadan kaybolmuş

İstanbul Muamelâtı zatiye müdürlüğüne yeni bir ihbar va'ki olmuştur. Bu ihbarda, evvelce bulunduğu Maliye memurluğundan çıkan ve Şehzadebaşında bir yazıhane işleterek maaş cüzdanı mukabilinde para ikraz eden bir şahsın maaş cüzdanlarından bir kısmını yanına alarak kaçtığı bildirilmiş ve bu adamın elindeki maaş cüzdanlarının istirdadı istenilmiştir.

Müdiriyet, şikâyetçilerin alelusul birer istida ile müracaat etmelerini tebliğ etmiştir.

Denizde bir ceset

Sirkeci'de denizden bir ceset çıkarılmıştır. Cesedin Sarayburnu açıklarında kendilerini denize atan müntehirlerden birine ait olduğu tahmin edilmektedir.

Kalp sektesi

İzmit'ten ailesi ile birlikte İstanbul'a trenle haraket eden Doktor Binbaşı Halit B. kompartımanı içinde kalp sektesinden vefat etmiştir.

Bir ermeniyi ölümle tehdit etmişler

Artin Tomayan isminde bir kimse Polis müdüriyetine müracaat ederek bazı Ermeniler tarafından ölümle tehdit edildiğini söylemiş ve kendisine gelen tehdit mektuplarını da polise vermiştir. Polis ikinci şubesi mes'ele hakkındaki tahkikatını bitirerek evrakı Beyoğlu Sulh mahkemesine sevketmiştir. Bu hadise ile alâkadar bulunan iki Ermeni burada muhakeme edileceklerdir.

M. Karahan Ankara'da

İki dost memleketin Hariciye Vekilleri çok samimî ve hararetli bir hava içinde görüştüler

[Birinci sahifeden mabait]

vekâleti müdiranı hazır bulunmuşladır.

Hariciye Vekilimizin nutku

Ziyafette, Hariciye Vekili Tevfik Rüştü Beyefendi atideki nutku irat buyurmuşlardır:

«Yeni Türkiyenin eski ve samimî dostu Soviyet sosyalist şuralar ittihadı hükûmetinin hariciye komiser vekilini memleketimizde kabul etmekle hissettiğimiz meserreti en dostane hissiyat ile meşbu olarak izhar ve zatı âlilerine Cumhuriyet hükûmeti namına beyanı hoşamedi eylerim.

Millî hükûmetimizin daha ilk günlerinde teessüs ederek mukabil menfaatlerimizin en doğru ve en dürüst şeklinde gene mütekabilen idraki suretile kuvvetli temellere istinat ettirilmiş olan ve o zamandanberi hadisatın her türlü ceryanlarını hep o dostluk yolunda inkişaf etmekle takibe muvaffak olmuş bulunan samimî münasebatımız bu ziyaretlerile yeni bir kuvvet iktisap etmiş oluyor.

Dostlarına sadakat ve ciddiyetle merbut olan ve gördüğü dostluklarını kalbinde daima yaşatan Türkiye, komşusu büyük ittihat devletlerini ilk zamanlardanberi bu hislerle tanıyıp görmeğe alışmış olduğundan bugün zatı âlilerine ziyaretlerinden duyduğumuz memnuninyeti ve hükûmetinize karşı mütehassis olduğumuz çok samimî dostluğu iblâğ ve teyit ederken muhterem misafirlerimizin ve onun temsil ettiği ulu devlet ve hükûmetin de bize karşı ayni hissiyat ile meşbu olduklarını biliyor ve bu dostluğun bizim için çok kıymetli olduğunu tekrar etmekte bilhassa zevkiyap oluyorum

Şurasını da ilâve etmek isterim. Dost komşularımızın, o büyük memleketin inkişafını tahakkuk ettirmek için sarfettikleri mesaiyi hakikî bir sempati ile takip ediyoruz. Ankara'yı teşrifinizden ve bu ziyaretin dostluk, iyi komşuluk münasebetlerimiz üzerinde icra edeceğinde şüphe olmıyan hayırlı tesirlerinden dolayı tekrar izharı memnuniyet eyliyerek Sovyet sosyalist şuralar ittihadının ve ittihat milletlerinin terakki ve tealisine ve ittihat devletinin muhterem reisi Kalenin Hazretlerinin saadet ve muvaffakiyetine, zatı âlilerinin şeref ve sıhhatine içerim.»

M. Karahanın nutku

Soviyet şuralar ittihadı hariciye komiser vekoli Karahan cenapları Hariciye Vekilimiz Tevfik Rüştü Beyefendinin nutkuna cevaben şu nuyku irat eylemiştir:

«Vekil beyefendi hazretleri, beyefendiler,

Soviyet şuralar ittihadının mümessili sıfatile hakkımda gösterilen cidden samimî ve hararetli hüsnü kabulden dolayı Türkiye hükûmetine ve onu temsil eden zatı âlinize her şeyden evvel derin minnettarlığımı arzederim. Memleketlerimiz arasındaki münasebatta ötedenberi mevcut olup bilâ tahavvül devam eden bu samimiyet ve bu harareti İstanbul'da ve bilhassa burada yeni Türkiyenin kalpgâhında kuvvetle hissettim. Memleketlerimiz arasında mevcut olan samimî münasebatın çok kuvvetli esaslara malik olduğu hakkındaki fikri âlinize tamamen iştirak ediyorum. Zaten başka türlü olabilir mi? Bir Rus darbımeseli vardır:

«Dostlar felâket içinde öğrenilir.

Biz yekdiğerimizi memleketlerimiz üzerine en vahim felâketler çöktüğü bir zamanda tanıdık. Biz fedakârlık ve kahramanlıkla dolu ve fevkalbeşer müşkil mücadele içinde Türk milleti ve Sovyet ittihadı milletlerinin istiklâllerini ve kendi arzuları vechile hayatlarını kurmak hususundaki itiraz kabul etmez haklarını müdafaa ettikleri zaman tanıştık. Bu şanlı mücadele günleri tarihe geçti, fakat bu tarih daima canlı bulunuyor. Bunun içindir ki bu kahraman günlerde doğan dostluk mazide kalmamıştır. Bugün yaşıyor. Memleketlerimiz halkının sarsılmaz arzusile yaşıyor. Bu dostluk daima rasanet bulacak ve istikbale geçecektir. Münasebatımızın memleketlerimizden her birinc mukadder olan bütün hadisatı tagayyür vukua gelmeksizin geçirdiği hakkında da zatı âlinizle hemfikirim. Dostluğumuzun sağlamlığı ve samimiyeti kâfillerinden biri de memleketlerimizden her birini dahilî hayatını ihtiyaçlarına göre tanzim edeceği hususunda an'ana halini alan prensiptir.

Bu, memleketlerimizin kendi yurtlarında elde ettikleri muvaffakiyetleri dikkatle takip etmemize ve onlardan bittabi sevinç duymamıza mani olmaz. İktisadî ve fikrî terbiye sahasındaki mesaimizin her adımını ve her muvaffakiyetini en büyük heyecan ve sevinçle takip ediyoruz. Memleketinizde tahakkuk ettirdiğiniz muazzam ıslahatı mütehaayirane müşahede ediyoruz. Haricî düşmanlara karşı milleti müdafaa ettiğiniz cephelerde Gazi hazretlerinin idaresi altında nasıl muzafferiyetlere nail oldunussa gene aynı idare altında iktisadî ve fikrî terbiye cephelerinde de yeni muvaffakiyetler kazanmanızı ve bu muvaffakiyetlerden hep birlikte mesrur olmamızı temenni ederim. Türk milletinin refah ve terakkisine, Türkiye Cumhuriyeti reisi hazretlerinin sıhhatine ve kezalik memleketlerimiz arasındaki dostluğun inkişaf ve tarsininde pek mühim bir rol oynıyan ve Odesaya vaki ziyaretleri bizde unutulmaz hatıralar bırakan zatı âlinizin sıhhatine içiyorum.»

Ziyafeti müteakip bir resmi kabul yapılmıştır.

memleket haberleri

Dişi aslan

İzmir'de Makbule H. isminde bir kadın gece evine giren üç azılı hırsızı kocasını uyandırmağa hacet görmeden kıskıvrak yakalamıştır.

Çok maskara bir çete

Akhisar'da bir hadise olmuş ve kim oldukları henüz anlaşılmıyan bazı eşhas tarafından posta ve telgraf müdürünün evi taşlanmıştır. Manisa Vali vekili Tahsin Bey Vekâletten aldığı emir üzerine tahkikat yapmak için Akhisa'ra gitmiştir.

Bir batında 3 çocuk

Muğla'da Ahi köy nahiyesinin Bağyaka karyesinden Öksüz Mehmet oğlu Hüseyin zevcesi Zehra bir batında 3 çocuk doğrmuştur. Yavruların biri kız, ikisi oğlandır ve sıhhatleri yerindedir.

İzmir limanı

İzmir limanının Halkapınar körfezine nakli tasavvur edilmektedir. Vilâyet Ticaret odası bu bapta yapacağı tetkikatın neticesini İktisat Vekâletine bildirecektir.

Hazin bir aşk macerası

[Birinci sahifeden mabait]

le genç kızı çok sevmekte ve kendisine iyi bakmaktadır.

Mari Karmona iki sene evvel bir sonbahar akşamı, Vitali Frauçi isminde yirmi iki, yirmi üç yaşlarında bir genç adama tesadüf etmiştir. Genç kız ve genç erkek bu tesadüfle tanınmışlardır. Vitali çok güzel bir kız olan Mari'nin peşini bırakmamış ve genç kıza tesadüf etmek için muhtelif vaziyetler ihzar etmiştir. Çok toy, hayalperest ve hassas bir kız olan Mari, yavaş yavaş Vitali'yi sevmeğe başlamıştır. Fakat Vitali her genç kızla olduğu gibi Mari ile de vakit geçirmeğe, eğlenmeğe başlamıştır.

Mari'nin manevî babası Nesim Efendi ve Madam Nesim bu gizli gönül macerasını haber alınca genç kıza nasihat vermişler ve demişlerdir ki:

— Kızım erkeklere inan olmaz, gönlünü kaptırma, bu seninle vaktini geçirmek istiyor, eğer oda seni hakikaten seviyorsa seninle nişanlansın, evlensin!.

Bu nasihatlar Mari üzerinde bir tesir yapmamış ve Mari şu cevabı vermiştir:

— Ben onu çok seviyorum. Eğer o beni terkederse kendimi denize atar öldürürüm!

Bunun üzerine Vitali'ye mes'elenin ciddiyet ve ehemmiyeti anlatılmış ve bir buçuk sene evvel Mari, Vitali ile nişanlanmıştır. Nişanda Nesim Efendi ve ayni mahallede bakkal Diyamandi Eftim Efendi şahit sıfatile bulunmuşlardır.

Nişandan sonra Vitali, Nesim Efendinin evine gelip gitmeğe, nişanlısını sık sık ziyaret etmeğe başlamıştır.

Nihayet bundan üç ay evvel Vitali nişanlısının evine gelerek Mari'ye kendi evine gelmesini, beraber oturmaları lüzumunu anlatmıştır. Vitali'yi delicesine seven kız bu teklife razı olmuştur. Fakat Nesim Efendi ve Madamı genç kıza nikâhlanmadığı bir adamın evine gitmesinin doğru olmadığını, bunun feci akibetler tevlit edebileceğini müteaddit defalar söylemişlerdir. **Aşk ve sevgi ile kalbi** çarpan ve gözü kararan Mari bu sözleri dinlememiş ve nişanlısı Vitali'nin evine gitmiştir.

Bu üç aylık müddet zarfında seven kız ve sevilen erkek sinemalarda, barlarda, balolarda gezip eğlenmişler ve hayatlarının en mes'ut dakikalarını geçirmişlerdir. Hatta genç kız intiharı esnasında yazdığı mektupta da bu noktaya işaret ederek: «.... hatıramı unutma, seni son defa kucaklıyorum!...» Demektedir. Vitali bu müddet esnasında nikâh yapılmak üzere altıncı dairei belediyeye müracaat ettiğini ilânların yapıldığını söylemiş ve Mari de çehizlerini hazırlamağa başlamıştır.

Hazırlıkların yapıldığı bu son günlerde genç kızı büyük bir nevmidî ve sukutu hayale sürükliyen bir hâdise cereyan etmiştir. Bu hâdise henüz malûm değildir. Tahminlere göre genç kızın çok sevdiği, adeta tapındığı nişanlısı kendisine ihanet etmiştir. İşte bu vak'a toy ve tecrübesiz Mari'nin dimağı ve âsabı üzerinde büyük bir tesir yapmış ve genç kızı ölüme kadar sürüklemiştir.

Bu hâdise üzerine Mari nişanlısının Ortaköy'deki evinden çıkmış ve Haydarpaşa vapuruna binerek kendisini denize atmıştır. Mari'nin cesedi denizde kaybolmuştur.

Bu hâdise Mari'nin anneliği madan Nesim üzerinde çok fena bir tesir yapmıştır. Madam Nesim muharririmize demiştir ki:

— Çok seviyordu. Daima «eğer beni terkederse mutlaka kendimi öldürürüm.» diyordu. İşte nihayet diline doladığını yaptı!

ANADOLUDA "CUMHURİYET„

Trabzonda iktisadî buhran

Trabzon tüccarı Ziraat Bankasından kredinin kesilmemesini istiyorlar

Karadenizin mühim bir iskelesi: Trabzon

Trabzon 3 (C. Mu.) — Trabzon'da iktisadi vaziyet şayanı tetkiktir. İş, Ziraat, Osmanlı Bankalarının müdürlerile, Trabzon tüccarile uzun uzadıya görüştüm. Memleketin iktisat vaziyetlerini, bana çok büyük bir samimiyet ve alâka ile anlattılar. Evvel emirde memnuniyet ve iftiharla arzedeyim ki aşağıda sayıp dökeceğim iktisadi buhrana rağmen Trabzon'un iktisat müesseseleri çok sağlam ve çok emniyetli temeller üzerine atılmıştır ve Trabzon'un tüccarı çok dirayetli ve geniş tasavvurlıdır.

Trabzon'un en mühim serveti; fındık mahsulüdür. Her sene vasati 4,000,000 lira kıymetinde 15,000,000 kilo mahsul alınırken geçen seneki kar şiddet ve devamından çok bereketli olan mahsul hemen yüzde yetmiş beş nisbetinde yanmış, kurtlanmış ve altı milyon liralık mahsul yerine ancak 1,500,000 liralık yani beklenilen ve hatta kısmen alıvre satılan miktarın %25 i elde edilebilmiştir.

Halbuki vaktile köylüye mahsulleri yetiştirebilmek ve idrak zamanına kadar bekliyebilmek için Trabzon tüccarı milyonlar vermişlerdir. Hâlâ, mahsulün bu elim akibete uğramasından dolayı Trabzon tüccarının köylü müstahsiller üzerindeki alacakları [illegible] miktarını iyi menbalardan edindiğim bilgiye göre asgari 4,000,000 lira tahmin ediyorum. Trabzon'un çok evvel ve hemen hepsi mal ve mülk sahibi olan namuslu tüccarı da bittabi bu geniş ve yüksek miktarlı muamelelerde [illegible] beraber bankaların kendilerine bihakkın verdiği kredilerden de istifade etmişler ve bu istifadeyi o derece dürüstlükle yapmışlardır ki [illegible] tarafından [illegible] tahsil edememelerine muka-bil gene bankalara olan borçlarını sadakatle ödemişler. Bugün belki buradaki bütün bankalara cem'an yekûn ancak bu borç; yarım milyonu geçmez. Bu şayanı teşekkür vaziyeti iktisadiyeyi kendilerile görüştüğüm bankaların müdürleri samimiyetle tasdik ediyorlar. Bugün Trabzon tüccarının istedikleri şey, bilhassa Ziraat bankamızdan bekledikleri müzaheret; sene nihayeti vesilesile birden kredi kat'ına, ve hesapların bilânço vesilesile tasfiyesine gidilmesi, bermucibi sabık mevcut kredinin, hatta mevcut derecesinde devamıdır. Öyle ümit edilir ki Ziraat Bankamız bu çok eski ve çok kıymetli müşterisinin şu haklı ricasını is'af eder, meselâ sene nihayeti sebebile Trabzon tüccarından ve piyasasından birdenbire bilfarz 200,000 lira istemez. Trabzon ticareti ve tüccarı bu kadar bir müsaadeye lâyıktır.

Çünkü Trabzon ticareti esaslı ve mal ve mülk sahibi şahsiyetler elinde ve her vechile mutlak bir emniyet altındadır.

* *

Bugün Trabzon belediyesini ziyaret ettim. Reis Temel Nücumi Bey büyük bir nezaketle beni kabul etti. Saatlerce memleketin belediye ihtiyaçlarını ve bu husustaki düşüncelerini, dileklerini, anlattı. Bu münevver zatı ve onun vazife duygularını zevk ile dinledim. Her arzunun sonu paraya dayanıyordu. Halbuki bu mühim şehrin belediye varidatı adeta hiçtir. Hayret ettiğim şu ki; her yerde hatta ufak kasabalarda bile iskeleler ve iskele rüsumu belediyelere ait iken, Trabzon belediyesi bundan mahrum. Sebebini daha etraflıca öğrenemedim. Trabzon'dan daha bahsedeceğim. Bu mühim Vilâyet merkezimiz tetkike ve bahse çok lâyıktır.

A. Fuat

Spor

Dünkü spor faaliyeti çok müsmir oldu

Sabahleyin iki büyük koşu yapılmış, ayrica futbol müsabakaları ve boks maçları icra edilmiştir

Dünkü kır koşusuna iştirak ede sporcular

Şehrimizde dün muhtelif spor hareketleri olmuş, sporcular çok canlı bir gün yaşamışlardır. Sabahleyin muntazam iki koşu yapılmıştır. Bu koşulardan birisi mıntıka atlatizm heyeti tarafından tertip edilen senenin ilk kır koşusu idi. Şişli'de üç kilometre üzerine tertip edilen bu koşuya 40 kadar koşucu iştirak etmiştir. Atletizm antrenörünün nazareti altında yapılan bu koşu muvaffakiyetli bir şekilde neticelenmiştir.

Koşuya iştirak edenlerden 32 sporcu koşuyu ikmale muvaffak olmuştur.

Neticede Panaki birinci, Beşiktaştan Mecdi ikinci, Psomyadi üçüncü, G.S. den Haldun dördüncü, Behzat beşinci olmuştur.

Dün sabah bundan başka büyük bir Maraton koşusu yapılmıştır. Koşucular 12 koşucu iştirak etmiştir. Koşucular evvelâ Stadyomda 10 tur yapmışlar, buradan çıktıktan sonra Büyükdereye gidip gelmişler, tekrar stadyomda 7 tur daha yaparak koşuyu ikmal etmişlerdir. Koşuyu ikmal eden koşucular sıra ile şunlardır: 1- Beşiktaştan İbrahim, 2- Lipahos, 3- Marinaki, 4- Vefadan Süleyman, 5- Ankilidis. İbrahim B. bu koşuyu 3 saat 3 dakika 57 saniyede ikmal etmiştir.

Stadyumdaki müsabakalar

Dün Stadyumda da muhtelif futbol maçları yapılmıştır.

İlk müsabakalar üçüncü takımlar arasında yapılmıştır. Evvelâ Altınordu Süleymaniye takımları karşılaşmış, Süleymaniyeli küçükler 1-0 galip gelmişlerdir. Bundan sonra İs. Spor-Kasımpaşa küçükleri karşılaşmış, İs. Spor 4-2 galip gelmiştir.

Küçüklerin müsabakasından sonra şilt maçlarına başlanmıştır. Birinci müsabaka Vefa-Altınordu, Hilâl muhteliti arasında ceryan etmiştir. Vefalılar güzel bir oyundan sonra 4-0 galip gelmişlerdir.

Son müsabakada Beşiktaş ile Kasımpaşa-Eyüp muhteliti arasında oynanmıştır. Bu müsabakada Beşiktaşlılar 5-0 galip gelmelerine rağmen iyi bir oyun oyniyamamışlardır.

Boks müsabakaları

Dün gece Galatasaray kulübünde büyük boks müsabakaları yapılmıştır. Kulübün idman salonunda kurulan muntazam bir ring üzerinde yapılan bu müsabakalar temiz ve canlı olmuş, seyirciler heyecanlı dakikalar geçirmişlerdir.

Müsabakaların neticesi bervechi atidir:

Hasan — Maryoviç maçında Maryoviç galip gelmiştir.

Sezai, Saroya galip gelmiş, Necmi de, Şahbanı mağlûp etmiştir. Melih ile Batling kap berabera kalmışlar, Menaşe Yergoya galip ilânı edilmiştir. Adnan ileFilesof berabere kalmışlardır.

Son müsabaka Kemal ile Sıtkı arasında yapılmış, bu müsabaka hakkında da beraberlik kararı verilmiştir.

Dün geceki bu müsabakalr tertip itibarile çok güzel olmakla beraber Jüri heyeti bazı kararlarında isabet göserememiştir.

Beşiktaş kulübünün müsameresi

Beşiktaş jimnastik kulübü tarafından pazartesi gecesi Tepebaşı tiyatrosunda büyük bir müsamere tertip edilmiştir. Bu müsamerenin programı çok zengindir. Programın başlıca numaralarını kulübe mensup eskirimci hanımlar arasında yapılacak eskirim müsabakaları, gözü bağlı boks, ayak oyunları, teşkil etmektedir. Bundan başka Darülbedayi artisleri tarafından Fermanlı deli hazetleri komedisi temsil edilecek ve Körpiyesinden bir perde oynanacaktır.

Darpanede faaliyet

[Birinci sahifeden mabait]

şeyleri harice ihtiyaç bırakmıyacak bir şekilde yapıyor.

Darphanede şimdi sikke darbı ikinci plâne düşmüştür. Milyonlarca lira kıymetinde bulunan asrî tezgâhlar maden üzerine her bir şeyi yapmaktadır.

Altın, gümüş, bakır üzerine her nevi madalyalar, rozetler, gerek hükûmet dairelerine ve hususî müesseselere ait mühürler, yapılan işlerin başında gelmektedir. Hariçteki fiatlara nisbetle çok ucuza yapılan bu işler her gün biraz daha rağbet bularak darphaneye iyi bir varidat temin etmektedir.

Burada ayrıca bir tabelâ şubesi vücude getirilmiş olup kristal üzerine altın yaldızlı tabelâlar yapılmaktadır. Hariçte dört beş liraya yapılan bu tabelâlar burada 2 liraya imal olunmaktadır.

Darphane müdiriyeti çatal ve kaşık yapmak için de yeni bir şube vücude getirmek üzeredir. Bu şube faaliyete başlayınca hariçten gelen mallara mümasil, fakat onlardan çok ucuz çatal ve kaşık ta imal olunacaktır.

Darphane imalâthaneleri bu gibi işlere tahsis edilmekle beraber sikke darbı işi de devam etmektedir. Hariçten gerek zinet altını, gerek tek lira, beşibirlik yaptırmak üzere müracaat edenlerin arzuları da is'af edilmekte, bir lira başına 15 kuruş ücret alınmaktadır.

Darphanede mükemmel bir kimyahane vardır. Her nevi maden üzerine tahlil icra eden bu kimyahanede idrar tahlili için de faaliyete başlanılacak, hariçten müracaat edenlere cüz'î bir fiat mukabilinde idrar tahlili yapılacaktır.

Çok ince, çok san'atkârane işleri başaran ve insana iftihar hissi veren bu müessesenin bütün işçileri tamamen Türk'tür.

Memleketin bu vadideki ihtiyaçlarını harice lüzum göstermeden temin eden darphane imalâthaneleri her halde takdire lâyık bir mükemmeliyettedir.

İstanbul yatı mektebleri mubayaa komisyonu reisliğinden:

Gazipaşa, Dumlupınar, Hakimiyetimilliye yatı mekteplerinin 31/5/930 tarihine kadar ihtiyaçları olan ekmek ile kaşarpeyniri, tereyağı, mercimek, kurubezelye, battaniye, Gazipaşa Hakimiyetimilliye yatı mektepleri talebesine pardesülük kumaş kapalı zarf usulile münakasaya konulmuştur. İhaleler 19/12/929 da Ortaköy'de Gazipaşa yatı mektebinde müteşekkil mübayaa komisyonunda yapılacaktır. Taliplerin %7/5 nisbetinde muvakkat teminatlarını yüksek mektepler mes'ul muhasipliğine vererek alacakları makbuzları teklif zarfları içine koymaları lâzımdır. Şartnameler, kumaş, battaniye, bezelye, mercimek nümuneleri komisyon kâtipliğinde görülebilir.

Seyrisefain

Merkez acentası: Galata Köprü başında. Beyoğlu 2362.

Şube acentası: Mahmudiye hanı altında İstanbul 2740.

TRABZON BİRİNCİ POSTASI

(KARADENİZ) vapuru 16 Kanunuevvel pazartesi 12 de Galata rıhtımından hareketle İnebolu, Samsun, Gireson, Trabzon, Rize, Hopaya gidecek ve dönüşte Pazar iskelesiyle Rize, Sürmene, Trabzon, Görele, Gireson, Ordu, Ünye, Samsun, İnebolu, Zonguldağa uğrıyarak gelecektir

Bozcaada postası

(GELİBOLU) vapuru 14 kânunuevvel cumartesi 17 de idare rıhtımından hareketle Gelibolu, Lâpseki, Çanakkale, İmroz, Bozcadaya gidecek ve Çanakkale, Lâpseki, Geliboluya uğrıyarak gelecektir.

Antalya Postası

(İNEBOLU) vapuru 15 kânunuevvel pazar 10 da Galata rıhtımından hareketle İzmir Küllük Bodrum Rados Fethiye Finike Antalyaya gidecek ve dönüşte mezkûr iskelelerle birlikte Andifli, Kalkan, Sakız, Çanakale, Geliboluya uğrıyarak gelecektir.

Mudanya postası

Cuma, pazar, salı, çarşamba günleri idare rıhtımından 9 da kalkar.

Vakıf âkarlar müdürlüğünden:

Müzayedeye vazolunan emlâk

Mahmutpaşa'da Çelebioğlu Alâattin mahallesinde Alacahamam caddesinde 40 ve 42 ve 44 ve 46 ve 48 No. maa müştemilât Şişeci hanının üçte bir hissesi

Müddeti müzayede: 1 kânunuevvel 929 dan 21 kânunuevvel 929 cumartesi günü saat on dörde kadar.

Balâda muharrer emlâk kiraya verileceğinden müzayedeye vazolunmuştur. Taliplerin yevmi ihale olan son günün saat on dörde kadar şartnameyi okumak ve teminatı muvakkate ita ederek müzayedeye iştirak etmek üzere İstanbul Evkaf müdürlüğünde Vakıf Akarlar müdürlüğüne müracaatları ilân olunur.

Evsaf ve müştemilâtı hakkında malûmat almak istiyenler bu müddet zarfında müzayede odasına müracaat ederek ecrimisil raporlarını görebilirler.

Defterdarlık ilânları

Eskişehir Defterdarlığından:

Eskişehir Hükûmet konağının ikmali inşaatı yirmi bin liralık tahsisatına istinaden yirmi gün müddetle mevkii münakasaya konulmuştur. İhalesi 15-12-929 pazar günü saat on buçukta yapılacaktır. Talip olanların yüzde yedi buçuk hesabile banka mektubu veya tahvilât veya nakten depozito akçesi makbuzunu ayrıca bir zarf derununde ve teklifnameyi havi zarf dahilinde ihale miadından evvel münakasa komisyonuna tevdi' etmeleri. Fazla malûmat ve izahat istiyenler Defterdarlıkta müteşekkil komisyonu mahsusuna müracaat edebilirler.

Karamüsel Malmüdürlüğünden:

Karamüsel hukûmet konağının altıyüz liralık tamiratı 23 kânunuevvel 929 tarihine kadar mevkii münakasaya konulduğu ilân olunur.

Vakıf âkarlar müdürlüğünden:

Müzayedeye vazolunan emlâk

1 — Çarşıda yorgancılarda 17-19 No. iki bap dükân
2 — Çarşıda Lûtfullâh sokağında 7-9 No. dükkân
3 — Çenberlitaş'ta Mollafenari mahallesinde Vezirhan alt katta 42 No. dükkânın üçte bir hissesi.
4 — Hobyar mahallesinde yeni postane caddesinde 46-66 No. dükkân
5 — Babıali Nallımesçit Çığaloğlu yokuşu 23-6 No. hane
6 — Kadirgada Bostanali mahallesi Kadirga caddesinde 43 No. bostanın yüz yirmide on sekiz hissesi
7 — Çarşıda Kalpakçılarbaşı 1 No. dükkân
8 — Mahmutpaşa'da Sultanodaları sokağında 22-24 No. dükkân
9 — Eyup'te Kasımçavuş mahallesinde eski yeni caddesinde 46 No. dükkân
10 — Beyoğlun'da Muradiye mahallesinde cami tahtinda 47 No. üç adet oda
11 — Feriköyünde Fransız mezarlığı karşısında 115 No iki oda
12 — Feriköyünde Simen sokağında 4 No. ahşap hane
13 — Beyoğlun'da Kamerhatun mahallesinde Papatya sokağında 2 No. dükkân
14 — Topane'de Karabaş mahallesinde mektep çıkmazında 38-40 No, arsanın diğer kısmı
15—Tophane'de Süheyilbey mahallesinde Dolmabahçe caddesinde 3 No. dükkân

Müddeti müzayede: 26 teşrinisani 929 dan 18 kânunuevvel 929 çarşamba günü saat on dörde kadar.

Balâda muharrer emlâk kiraya verileceğinden müzayedeye vazolunmuştur. Taliplerin yevmi ihale olan son günün saat on dört buçuğuna kadar şartnameyi okuman ve teminatı muvakkate ita ederek müzayedeye iştirak etmek üzere İstanbul Evkaf müdürlüğünde Vakıf Akarlar müdürlüğüne müracaatları ilân olunur.

Evsaf ve müştemilâtı hakkında malûmat almak istiyenler bu müddet zarfında müzayede odasına müracaat ederek ecrimisil raporlarını görebilirler.

Çanakkale maarif müdürlüğünden:

1 — Çanakkale vilâyeti ilk mektepleri için lüzumu olan evrak ve defatiri matbua İstanbul maarif idaresinde mevcut nümunelere göre 19-11-1929 tarihinden itibaren yirmi gün müddetle münakasaya konulmuştur.

2 — Mezkûr defterleri imale talip olanların miktar ve nevilerini anlamak üzere İstanbul maarif müdüriyetine ve münakasaya iştirak etmek üzere dipozito akçelerilo Çanakkale vilâyeti encümeni daimisine müracaatları ilân olunur.

İstanbul ithalât gümrüğünden:

5	Sandık	J B	525	Kapı topu
1	„	M C	87	Uulispit aksamı
1	„	H B	44	
1	„	R S	70	
5	Adet		95	Yaş Sığır derisi
8	Sandık	J H	900	Demir toka ve özengi
1	„	C C	74	Kâğıt tapa
2	„	J B E	112	„ sepeti
1	„	H S	81	İpekli pamuklu mensucat
5	Bağ		57	Çalı süpörgesi
171	Çuval		7654	Ağaç takunye (Transit)

Bilûmum anbarlarda mevcut defter bobin yaprak halinde sigorta kâğıtları transit suretile satılacaktır.

2 adet 280 gram kadife yastık.

Balâda mugarrer 13 kalem eşyayı 14/12/929 tarihinden itibaren İstanbul ithalât gümrüğü satiş anbarında bilmüzayede satılacağı ilân olunur.

Aydın Nafıa başmühendisliğinden:

1 — (25516) lira (16) kuruş bedeli keşfi bulunan Koçarlı Karapınar yolunun 6+650+9+870 inci kilometroları arasında yeni şose ve iki menfez ve kaldırım inşaatı (20) gün müddetle ve kapalı zarf usulile münakasaya konulmuştur.

2 — Taliplerin (661) numaralı kanun mucibince ihzarına mecbur oldukları vesaik ile % 7,5 teminat akçesini havi teklifnamelerini yevmi ihale olan 22/12/929 cumartesi günü saat on beşe kadar vilâyet daimî encümenine tevdi etmeleri.

3 — Fazla izahat almak isteyenlerin vilâyet nafıa başmühendisliğine müracaatları.

Şişko

Meşhur Fransız muharrirlerinden (Hanri Bero) nun bu eseri, Dahiliye Vekili Şükrü Kaya beyefendi tarafından lisanımıza nakledilmiştir.

Eser o kadar güzel, o kadar şendir ki, tekrar tekrar okumaktan kendinizi menedemiyecek ve her okuyuşunuzda ayrı bir zevk duyacaksınız.

Eserin zarafeti, güzelliği hakkında bir fikir vermek için bazı fıkralar alacağız. Bakınız Hanri Bero ne diyor;

„Bizim memlekette bir darbımesel vardır "Şişmanlardan fenalık gelmez„ derler. Dünyada epice şişman olduğuna göre daha hayırlı ca iyi adamlar da var demektir. Hamdolsun şişmanlar iyi nazırlar kadar nadir değildir. Bana kalırsa bütün poletikacıları şişmanlardan intihap etmekte memleketçe kâr vardır. Çünkü böyle bir tedbir bana her polatikacıyı ayrı ayrı yağlamak ve şişirmet ihtiyacından milleti kurtaracak en emin bir çaredir."

İngiltere ve Hindistan

Kars meb'usu Ağaoğlu Ahmet bey tarafından yazılan bu eser büyük bir tetkik ve himmet mahsulüdür. Eser bu defa kitap şeklinde tabedilmiş, ve kitapçılara tevzi edilmiştir. İngilterenin dünya üzerindeki tesiri malûmdur. Eserin mutaleasını karilerimize bilhassa tavsiye ederiz.

Bir izdivacın hikâyesi

Gazetemizde tefrika edilmiş olan Kemal Ragıp beyin bu eseri de kitap halinde tabedilmiştir. Kış gecelerini zevkle, eğlence ve neş'e ile geçirmek istiyenler bir romandan birer tane almalıdırlar.

Bu kitapların her üçü de Ankara caddesinde Hilmi ve İkbal kitaphanelerinde satılır.

Osmanlı Bankası

31 Ağustos 1929 tarihindeki malî vaziyeti

Mevcudat ve matlubat	İsterlin	Sh.	P.	Düyunat	İsterlin	Sh.	P.
Hisse senetlerinin tesviyesi talep edilmemiş olan kısmı	5,000,000	—	—	Sermaye	10,000,000	—	—
Kasada ve Bankalarda mevcut nukut	2,332,536	9	1	Nizamnamei dahilî mucibince ifraz edilen ihtiyat akçesi	1,250,000	—	—
Kısa vadeli avanslar ve röporlar	1,114,286	11	11	Mevkii tedavülde bulunan banknotlar	467,162	14	6
Tahsil olunacak senetler	3,689,754	—	8	Görüldüğünde ödenecek senetler ve vadeli senetler..	264,495	5	3
Cüzdanda mevcut kıymetler	1,667,902	10	5	Alacaklı hesabı cariler	11,608,451	11	6
Borçlu hesabı cariler	8,653,564	5	7	Vadeli bonolar ve hesabı cariler	2,781,124	16	2
Rehin mukabilinde avanslar	3,504,614	6	6	Kabuller	2,235,064	19	4
Kabul tarikile borçlular	2,235,064	19	4	Müteferrik	412,949	12	7
Gayri menkul mallar ve mobilye	666,921	—	1				
Müteferrik	154,694	15	9				
	29,019,248	19	4		29,019,248	19	4

Kuyuda muvafık olduğu tasdik olunur

Umumî Müdür Muavini A. H. Reid — Muhasebe şefi ve ikinci Müdür E. Hodler — Umumî Müdür De Sorbier de Pougnadoresse

P.T.T. Levazım müdürlüğünden

1 — Posta vesaiti nakliyesinde kullanılmak üzere 6,000-1,000 kilo benzin kapalı zarf usulile münakasaya vazedilmiştir.

2 — Maddei mezkûrenin 19-12-929 tarihinde ihalesi icra kılınacağından talipterin şartname almak üzere şimdiden tekifnamelerini tevdi için de mezkûr tarihe müsadif perşembe günü saat 14 te İstanbulda Yeni postanede mubayaat komisyonuna müracaatları.

Lissiv

Çamaşır Suyu

Zahmetsiz, masrafsız çamaşırlarınızı kar gibi beyaz yapar ve kuvvetlendirir.

" National Mukayyit Kasaları „ için piyasaya vâkıf ve perakendeci mağazalarda tanınmış

PLASYE

arıyoruz. Taliplerin İstanbul 145 No. posta kutusuna müracaatları.

Bakırköy Barut fabrikalarında Askerî fabrikalar Satınalma komisyonundan:

§ Kırıkkale'de istihdam edilmek üzere yüksek tesisatta ve elektrik makinelerinin tamiratında tecrübedide bir elektrik montajına ihtiyaç vardır. Talip olanların vesaikile birlikte bizzat veya tahriren Ankara'da askeri fabrikalar umum müdürlüğüne müracaatları.

Mes'ul Müdür: M. Ağâh